

MAGYAR MOLNÁR

a magyar malomipar érdekében szakközlönye

az Országos Magyar Malom-Egyesület hivatalos lapja.

Megjelenik havonként 3-szor.	Előfizetési ára: éventint 10 frt. félreve 5 frt. Hirdetések árszámát szentelt.	Szerkesztőleg és kiadóhivatal: Budapest V., Erzsébet-ter 19.
------------------------------	--	--

BUDAPEST, 1890. OKTÓBER HÓ 30.

UNGARISCHER MÜLLER

Zeitschrift für die Interessen der ungarischen Mühlenindustrie

offizielles Organ des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes

Erscheint monatlich dreimal.	Pränumerationspreis: ganzjährig 10, halbjährig 7. 5. Inserate nach Tarif.	Redaktion und Administration Budapest V., Eisenbahnplatz 19.
------------------------------	---	--

BUDAPEST, 30. OKTOBER 1890.

TARTALOM: Egyesületi közlemények. — Az áru-zóna-tarifától való irózkodás. — Ország. molnársz. kongresszus. — Hengerorék a kisebb malomokban. — A liszthengerek, osztályozógépek, szűkítők, tisztításra alkalmas új eszközök. — *Tarifajegyek.* — *Miskolci apróságok.* — *Különfűtés.* — *Kereskedelm. és forgalom.* — *Statistika.* — *Szaktudatlan.* — *Hirdetésok.*

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

A vidéki malomok memoranduma, melyet a gabonára és lisztre vonatkozó kivételi tarifák az évi július 18-iki és 31-iki közlése aalkalmából a vidéki malom-érdekeltek a Budapesten megtartott értekezlet határozatai értelmében a kereskedelmi magy. kir. miniszter 9 nagyméltóságának egy küldöttség által átnyújtottak az Országos Malomegyesület-nek 38151. sz. n. azzal a kérvénnyel, hogy növeztet egyenlőt az érdekelteket egyesület tanácskozására a fölött, hogy a vidéki malom-érdekeltek az említett szűkítési tarifa által előidézt, ártalmas sérülései mily mérvűek és mily móddal lehetne az a memorandumban kifejezést jutottat érdekelteketek az ország malomiparának jelenlegi általános helyzetéhez mérten kiegyenlíteni.

Az egyesületi előnöke és megbízásai értelmében

f. évi november 9-re. déltől 10 óráig

a malomérdekelteket egy általános érdekeztetési lista össze, mely az egyesület helyiségében (Budapest, V., Erzsébet-ter 19., II. em.) fog megtartani. Az erre vonatkozó meghívások körülvények után küldenek szét az illető érdekeltekhez.

A kereskedelmi miniszter az 9 nagyméltóságának fentebbi intézkedése nemcsak a malomipar általános szempontjából, hanem az egyesületi érdekek szempontjából is fölöttérendetes. A malomiparunk ezáltal bizonyára alkalom nyújtatik arra, hogy legkedvesebb fölött lehatárolt tanácskozás és a tanácskozási eredmények a kormányknak olyan felvilágosításokkal és javaslatokkal szolgáljon, melyek a gazdasági és kereskedelmi politika keretében igazságos méltánylása találatában és esetleg úgy a gazdasági, mint a kereskedelmi politikában mint elviek alkalmazást nyertettek, valamint a jelenlegi hajók arcválására sok tekintetben befolyással lehetnek; egyesületi szempontból pedig rendkívül nagyjelentőségű az, hogy 9 nagyméltóság az állítólagos ellentétek kiegyenlítése czéljából a hivatali értekeztetéshez fordult és ezt tekintve memorandum ezáltal elége bizonyítja, hogy az ipar csak tárgyalások és egyetértő képviselők által apóhatja és hozhatja összhangzásba érkeket és az iparnak ezután is kell azokat apólnia és összhangzásba hoznia.

E fölötté fontos ügyre mi bizonyára a legnagyobb figyelemmel fogjuk fordítani és a nagyvárású tanácskozási remélhetőség sikere vezető eredményeirel kimerítő értesítést fogunk adni.

Az egyesület pénzügyi szakkbizottsága Freiszledér atnök elnöklété alatt e hó 24-én ülést tartott, mely az egyesület pénzügyi helyzetéről szólt ülésének jelentésével foglalkozott. A jelentés kedvező eredményeket mutat föl és remélhető, hogy a második egyesületi értekezlettel lesz lezárható.

VERBANDSACHRICHTEN.

Das Memorandum der Provinzmüllerei, welches aus Anlass der am 18. und 31. Juli l. J. verhandelten neuen Exporttarife für Getreide und Mehl gemäss der Budapestser Konferenzbeschlüsse der Provinz-Müllereinterressenten Sr. Excellenz dem Herrn Handelsminister durch eine Deputation überreicht wurde, ist mittheilt Ersässen Zl. 38151. dem Ungarischen Landes-Müllereverbande mit dem Ersuchen herabgeschickt worden, in Verbindung mit den erwählten Interessenten darüber Beratungen zu pflegen, inwiefern die durch die erwähnten Tarife veranlasste angebliche Schädigung der Interessen der Provinzmüllerei besteht und auf welche Art die im Memorandum zum Ausdruck gebrachten Controversen gemäss der allgemeinen Lage der Mühlenindustrie des Landes ausgeglichen werden können.

Das Präsidium des Verbandes beruht im Sinne dieses Auftrages

für den 9. November l. J. Vormittags 10 Uhr

eine allgemeine Konferenz der Mülereinterressenten zusammen, welche im Verbandslokale (Budapest, V., Eisenbahnplatz 19, II. Stock) abgehalten wird. Die hierauf bezüglichen Einladungen ergehen auch im Circularwege an die betreffenden Interessenten.

Die obige Verfügung Sr. Excellenz des Herrn Handelsministers ist sowohl vom allgemeinen Standpunkte der Mühlenindustrie wie auch vom Verbands-Interessenstandpunkte überaus erfreulich. Der Mühlenindustrie ist namentlich eine gewiss willkommenen Gelegenheit dazu geboten, über ihre Existenzfragen eingehende Beratungen zu pflegen und als Resultat derselben der Regierung derartige Anfrüngen und Vorschläge zu erliefern, welche im Rahmen der Wirtschaftspolitik und Verkehrspolitik der gerechten Berücksichtigung unterzogen und eventuell als Principien derselben zur Anwendung gelangen können, somit vielfach zur Sanirung der jetzt vorhandenen Verhältnisse beitragen geeignet sein dürften, vom Verbandsstandpunkte hinwieder ist es ausserordentlich eintönig, dass Sr. Excellenz sich zur Klärung angeblicher Gegensätze an die herkömmliche Interessenvertretung wendet und, sich nur an diese haltend, hienmit genügen bekundet, dass die Industrie nur im Wege einer sachlichen und einverständlichen Vertretung ihre Interessen wahrnehmen und in Einklang bringen soll und kann.

Wir werden dieser gewiss hochwichtigen Angelegenheit die grösste Aufmerksamkeit widmen und über die hofentlich gütlichen Ergebnisse der gross angelegten Beratungen ausführlich berichten.

Der Sonderausschuss für Finanzwesen des Verbandes hielt am 24-ten d. unter Vorsitz des Vicepräsidenten Freiszledér eine Sitzung, welche sich mit dem periodischen Berichte über die Finanzlage des Verbandes beschäftigte. Derselbe weist günstige Resultate auf und lässt hoffen, dass das zweite Verbandsjahr mit einem Ersparnisse abgeschlossen werden können wird.

Az áru-zónatarifától való irtozat

Austriában ugyancsak eleml erővel jut kifejezésre és közelebb két interpelláció tárgyat is képezte az alsó-ausztriai és cseh tartománygyűlésben.

Fischer József képviselő az alsó-ausztriai képviselőházban a következő interpellációt intézte a helytartóhoz:

»A hírlapok közleményei szerint a magyar királyi kormány a magyar királyi államvasutakon 1891. január elsejével az áruforgalom számára zóna-tarifát szándékozik életbe léptetni és ezáltal a szállítási díjtelek 25—30 százalékkal mérsékelteknék az eddigiekkel szemben. Már a jelenleg érvényben levő szállítási díjtelek mellett is csaknem lehetetlen az ausztriai gazdának nemcsak a külföldön, hanem még a belföldi tartományokban is Magyarországgal szemben a versenyt fenntartani. Így a magyar liszt és gabona jelentékenyen kedvezőbb körülmények mellett szállítható Csehországba, Tirolba, Morvaországba. Voralhergbe Magyarországhól mint Alsó-Ausztriából. A fennek nagyon jelentékeny kivittell szemben a magyar vasutak olyan nagygyérvű kedvezményeket léptettek életbe, melyek az osztrák tartományokból a versenyt teljesen lehetetlenné tették. Ha a szállítási díjtelek a magyar vasutakon újlag leszállítatnak a nélkül, hogy az osztrák állami és magánvasutak ezzel lépést tartanának, akkor a magyarországi verseny teljesen tömény lesz és ezáltal a mezőgazdák és iparosok nagy mértékben megkárosítottatnak. Bátor vagyok tehát a következőket kérlelni:

1. Van-e tudomása a kormánynak arról, hogy a magyar királyi kormány 1891. január elsejével a magyar királyi állami vasutakon az áruforgalomra nézve zóna-tarifát szándékozik életbe léptetni és ezáltal a szállítási díjteleket 25—30 százalékkal lejjebb fogja szállítani?

2. Hajlandó-e a kormány az osztrák mezőgazdák és iparosok érdekeinek megóvása czéljából a magyarországi szállítási díjtelek leszállítása esetén az osztrák és királyi állami és magánvasutakon az áruforgalom díjteleit megfelelőleg módosítani és leszállítani?

A cseh képviselőházban dr. Hallweck a következő interpellációt nyújtotta be: »A molnárszertesség és a malomipar helyzete Csehországban és főleg Északcsehországban négy évtized óta folyton aggasztóan alakot vesz fel. 1882-ig azok az okok, melyek az iparág állandó hanyatlását és ezzel kapcsolatban számos malom beszállitását idézték elő, vámpolitikai természetűek voltak, most pedig a lisztvárn bevezetése és a mindenesetre késő életbe léptetett kenyérvárn óta bizonyos rendszárlályok azok, melyek a vasúti igazgatóságok által a liszt és gabonaszállítványok szállítására vonatkozólag életbe létező Csehország és főleg Északcsehország malomiparára végzetes befolyással vannak. Mindenekelőtt a gabonavárnok megállapítása óta a cseh malomokra nyomásnótálg hat az, hogy a lisztre és gabonára egyenlő szállítási díjtelek léptettek életbe. Az északcsehországi malomok e várnok következtében arra vannak utalva, hogy a gabonát belföldi, különösen magyarországi gabonatermelési területekről vásárolják be. A liszt és gabona egyenlő szállítási díjtelei mellett azonban csak nehezen lehetséges az, hogy a malomok magyar búzát vásároljanak, mivel ugyanazon díjtétel mellett, melylyel egy kosisi gabonát a malomokhoz szállítanak, egy kosisi kész lisztet is a malomokhoz lehet szállítani. A lisztkülönmények ennek következtében, melyek Magyarországról Csehországba érkeznek, aránytalanul nagy mennyiségek foglalnak onokban. 1887 október havában a magyar államvasutak és más vasúti igazgatóságok a Morvaországba és Csehországba szállítandó lisztkülönményekre nézve olyan díjteleket,

Die Angst vor dem Frachten-Zonentarif

ist in Oesterreich mit Vehemenz zum Ausbruch gelangt und bildele den Gegenstand zweier Interpellationen, die jüngst im niederösterreichischen und böhmischen Landtage eingebracht wurden.

Abgeordneter Josef Fischer richtete im n.-ö. Landtage an den Statthalter folgende Interpellation:

»Nach Zeitungsberichten soll die königlich ungarische Regierung beabsichtigen, auf den königlich ungarischen Staatsbahnen von 1. Januar 1891 ab einen Zonentarif für den Güterverkehr einzuführen, und sollen dadurch die Frachtsätze um 25 bis 30 Prozent gegen die jetzigen ermässigt werden. Schon bei den derzeit bestehenden Frachttarifen der ungarischen Eisenbahnen ist es den österreichischen Landwirthen und Industriellen beinahe unmöglich, nach dem Auslande und selbst nach inländischen Provinzen mit Ungarn zu concurrenzen. So wird ungarisches Mehl und Getreide zu bedeutend günstigeren Bedingungen nach Böhmen, Mähren, Tirol und Vorarlberg verfrachtet, als dies von Niederösterreich aus geschehen kann. Dem sehr bedeutenden Exporte über Fiume sind von Seite der ungarischen Eisenbahnen Begünstigungen eingeräumt, die jede Concurrenz aus den österreichischen Provinzen ganz unmöglich machen. Werden nun die Frachtsätze auf den ungarischen Eisenbahnen abermals bedeutend ermässigt, ohne dass die österreichischen Staats- und Privatbahnen damit gleichen Schritt halten, so wird die Concurrenz aus Ungarn vollkommen überwiegend und die österreichischen Landwirthe und Industriellen werden dadurch arg geschädigt. Ich erlaube mir daher die Anfragen zu stellen:

1. Ist der Regierung bekannt, dass die königlich ungarische Regierung beabsichtigt, vom 1. Januar 1891 auf den ungarischen Staatsbahnen einen Zonentarif für den Güterverkehr und damit eine Herabsetzung des Frachttarifes um 25 bis 30 Prozent einzuführen?

2. Ist die Regierung geneigt, zum Schutze der österreichischen Landwirthe und Industriellen bei Herabsetzung des Frachttarifes in Ungarn auch die Tarife im Güterverkehr der k. k. österreichischen Staats- und Privatbahnen entsprechend zu modificiren und herabzusetzen?

Im böhmischen Landtage brachte Abgeordneter Dr. Hallweck folgende Interpellation ein: »Die Lage des Müllergewerbes und der Mühlen-Industrie in Böhmen, speciell in Nordböhmen, hat sich seit vier Jahrzehnten immer bedenklicher gestaltet. Waren es bis zum Jahre 1882 vorwiegend Ursachen zölpolitischer Natur, welche den stetigen Niedergang dieses Gewerbezweiges und demgemäss die Auffassung zahlreicher Mühlenbetriebe herbeigeführt, so äßen seit Einführung des Mehlzölles und der allerdings spät erfolgten Activirung des Brodzölles gewisse Massnahmen, welche seitens der Eisenbahn-Verwaltungen in Absicht auf die Verfrachtung von Getreide und Mehl prakticirt worden, einen geradezu unheilvollen Einfluss auf das Mühlen- und Mehlgewerbe Böhmens, speciell Nordböhmens aus. Zunächst ist es die Handhabung des Principes, Mehl und Getreide zu gleichen Tarifätzen zu verfrachten, welche die böhmischen Mühlen seit der Statuirung von Getreidezöllen besonders hart bedrückte. Die nordböhmischen Mühlen sind in Folge dieser Zölle darauf angewiesen, das Mahlgut inländischen, vorzugsweise ungarischen Getreide-Productions-Gebietes zu entnehmen. Bei der gleichen Frachtbehandlung von Mehl und Getreide ist es ihnen jedoch nur sehr schwer möglich, ungarisches Getreide zu beziehen, da eben zu demselben Satze, welchen sie für eine Wagenladung Getreide entrichten, eine Wagenladung fertigen Mehles nach den Standorten ihrer Mühlen geliefert wird. Die Mehlsendungen, welche aus Ungarn nach Böhmen gelangen, betragen demzufolge unverhältnissmässig grosse Quantitäten. Im October 1887 sind von Seite der ungarischen Staatsbahnen und anderer Eisenbahn-Verwaltungen für Mehlsendungen nach Böhmen und Mähren Frachttarife, beziehungsweise

illetégek refakciókat léptettek életbe, melyek mellett a magyar liszt a nevezett országokba jelentékenyen olcsóbban szállítható, mint a magyar gabona, mely körülmény annál is inkább nyomásztó, mert tudvaleg 1887-ben a gabonának fölémeltettek. Ismét nevezetesen az északi és északnyugati esek malomipar az, melynek ily tarifarendszádjok mellett szenvednie kellett és szenvednie kell. De ez mind nem elég. Nyilvánvalólag az a szándék, hogy az osztrák malomok terményeiket könnyebben adhassák el, a cs. kir. kormány 1889 őszével az osztrák vasutakat arra ösztönözte, hogy a helyi forgalomban egész és fél kősi lisztkülömbenyekre nézve ármérséklést léptessenek életbe, minek az az eredménye, hogy most már a helyi forgalomban is olcsóbban lehet szállítani a lisztet, mint a gabonát. Ezáltal azonban teljesen ki van zárva a lehetősége annak, hogy az északi és északnyugati esekországi malomok gabonát csak Középszeleországhól és Morvaországhól is bevásárolhassanak, mert e szállítmányok nagyobb költségeket igényelnek, mint a helyi forgalomban a lisztkülömbények.

Az északi és északnyugati határok mentén e körülmények folytán a malomok teljesen a magyar, középszeleországi és morva malomok versenyeinek adtak ki. Az északszeleországi és szomszédos malomok ismételt kérvényezések és kijelentések által igyekeztek a rájuk nehezebb nyomás ellen óvatot emelni. Hiába utaltak a liszt és gabona egyenlő irányítású díjtételeinek értelmétlen voltára, hiába kérték az ez irányban hozott rendelkezések visszavonását, rámutatva arra, hogy a liszt olcsóbban szállítható, mint a gabona. Hiába követelték mindkét áru természetszerű díj-szabását. Valóban elérkezett már rég az ideje annak, hogy a malomipar érdekeinek megvédésére örvéndszabályok léptessenek életbe. Mindezek alapján állították a helytartó ő nagyméltóságához a következő interpellációkat intézve:

1. Van-e tudomása a cs. k. kormányon azon káros viszonyokról, melyek között a malomipar álltálban Csehsországhban, de főleg Északcsehsországhban dolgozni kénytelen?

2. A magas kormány megfontolásra méltatlana-e ez ipar szomorú helyzetét?

3. Hajlandó-e a magas cs. kir. kormány olyan intézkedéseket hozni, melyek az ipart megmenteni képesek a végleges elpusztulástól, mi nevezett, egykori jövedelmező, sőt virágzó ipar-ágot jelenleg tényleg fenyegeti?

Hozzá vagyunk mi ahhoz szokva, hogy hazánk legesekélyebb gazdasági fellendülése oda át nyomban »fogaskorgatógörsé» idéz elő. A feleközött, szaktársainkra nézve nem érdektelen interpellációk is ezt a szellemet tanúsítják, de hát talán még se fogunk oly nagyra mezejüdni attól, ha az osztrák kormányhoz fordulnak segítségért, mely érdekeinknek hazai kormányunk ezáltalatos gazdasági és forgalmi politikája által való erélyes támogatását bizonyára megtagadni nem lesz képes.

Orosz molnárok kongresszusa.

Alábbiakban részletes tudósítást közlünk a »Mühle« nyomán az »Odessaer Zeitung«-ból az orosz molnároknak Odessában megtartott kongresszusáról, melyről röviden már megemlékeztünk.

A delországi orosz molnárok szeptember 10—12. (6 nap) napján tartották meg kongresszusukat, melyben huszan vettek részt. Az első kérdésre: vajjon Dél-Oroszországhban a kivitelre való liszttermelés feltételei kedvezőek-e, igennel felelték. A második kérdés ez volt: Versenyhez-e az orosz liszt a külföldi

Refactien eingeführt worden, welche den Erfolg hatten, das ungarische Mehl nach den genannten Ländern sogar wesentlich billiger zur Verfrachtung gelangt, als ungarisches Getreide, welche Thatsache um so schwerer wiegt, als bekanntlich im Jahre 1887 die Getreidezölle erhöht wurden. Wieder ist es namentlich das nord- und nordwestböhmische Müllergewerbe, welches unter solchen Tarifmassnahmen zu leiden hatte und zu leiden hat. Doch nicht genug daran. Offenbar von der Absicht geleitet, den österreichischen Mühlen den Absatz ihres Productes zu erleichtern, hat die k. k. Regierung im Herbst des Jahres 1889 die österreichischen Eisenbahnen veranlasst, im Localverkehre Tarif-Ermässigungen für ganze und halbe Wagenladungen Mehl einzuführen, deren Effect darin besteht, dass namentlich auch im Localverkehre Mehl billiger verfrachtet wird, als Getreide. Dadurch ist aber den nord- und nordwestböhmischen Mühlen vollends die Möglichkeit besonnen, Getreide auch nur aus Mittelböhmen und Mähren zu beziehen, da für diese Bezüge gleichfalls ein höherer Frachtsatz resultirt, als der ermässigte Frachtsatz des Localtarifs für Mehlsendungen beträgt. Die Mühlen längs der ausgedehnten nord- und nordwestböhmischen Grenze erscheinen sonach der Concurrenz der ungarischen, mittelböhmischen und mährischen Mühlen vollständig preisgegeben. In wiederholten Petitionen und sonstigen Enunciationen haben bisher die so bedröhten und benachtheiligten nordböhmischen Mühlenbesitzer des auf ihnen lastenden Druckes sich zu erwehren gesucht. Vergebens haben sie auf das Widersinnige der gleichen Tarifbehandlung von Mehl und Getreide hingewiesen, vergebens um die Zurücknahme der Verfügungen gebeten, auf Grund deren das Mehl billiger zur Verfrachtung gelangt, als Getreide. Vergebens haben sie die Einführung einer naturgemässen Tarifröhrung beider Waarengattungen gefordert. Es ist hoch an der Zeit, dass geeignete Massregeln zum Schutze des Müllergewerbes getroffen werden. Von diesen Erwägungen geleitet, richten die Unterzeichneten an Se. Excellenz den Herrn Statthalter die Anfrage:

1. Sind der k. k. Regierung die überaus nachtheiligen Verhältnisse bekannt, unter welchen das Müllergewerbe in Böhmen überhaupt und insbesondere in Nordböhmen zu arbeiten gezwungen ist? 2. Hat die hohe k. k. Regierung die traurige Lage dieses Gewerbes in Erwägung gezogen? 3. Ist die hohe k. k. Regierung bereit, Vorkehrungen zu treffen, durch welche das Schicksal gänzlichen Niederganges abgewendet werden kann, von welchem der genannte, vormals lohnende, ja, blühende Gewerbszweig thatsächlich bedröht erscheint?

Man ist hierzulande daran gewöhnt, dass der geringste wirthschaftliche Aufschwung Ungarn's »dröben« sofort den bekannten »Zähneknirschenskrampf« verursacht. Die obigen für unsere Berufsgenossen nicht uninteressanten Interpellationen athmen genussam diese Zärtlichkeit, man wird aber wohl nicht bangen durch die Anrufung des Regierungsschutzes, welcher dem energischen Fördern unserer Interessen durch eine zielbewusste Wirthschafts- und Verkehrs politik unserer Regierung nichts anhaben können wird.

Südrussischer Müllerkongress.

In Nachstehendem geben wir einen durch »Die Mühle« der Odessaer Zeitung entnommenen Bericht über den Verlauf des Müllerkongresses zu Odessa, über den wir schon kurz berichtet haben.

Der südrussische Müllerkongress hat am 10. bis 12. September a. St. stattgefunden. Es hatten sich 20 Personen eingefunden. Die erste Frage des Programms, ob die Bedingungen Südrusslands für die Mehlerzeugung hehufs Ausfuhr günstige seien, wurde bejahend beantwortet. Die zweite Frage: Kann sich das südrussische Mehl auf den ausländischen Märkten mit fremdem

piacokon más országok lisztjével? Erre is igennel felelek. A harmadik kérdés így szól: Hová vándorol most az orosz liszt és mely országokat lehetne e liszt számára jövőben meghódítani? Erre azt felelek, hogy a déloroszországi liszt, különösen a finomabb, Franciaországba, Egyiptomba, Olaszországba, Törökországba és Nagy-Britanniába vándorol. Az utóbb nevezett országban főképp az 1., 2., 3. és 4. számú középszeri lisztfajtáknak van jó keletük, mert Országország középszeri lisztfajtái jobbak más országok középszeri lisztfajtáinál. Jövőben Spanyolországot és Braziliát kell az orosz liszt számára meghódítani. A negyedik kérdés így hangzott: Megfelel-e az oroszországi liszt a külföldi fogyasztók igényeinek s milyen eszközöket kell megragadni, hogy az oroszországi molnárak a külföldi fogyasztók igényeivel megismerkedhessenek? Arra kell törekedniök, hogy lehetőleg egyenlő liszt-fajtákat szállítsanak, s hogy bizonyos jegy alatt csakugyan azt a lisztet szállítsák, a melyet a jegy jelez. A kérdés második részére a kongresszus azt felelt, hogy észlelőszíri volna tudásozó helyeket alapítani, a melyek a molnárakot a külföldi viszonyokról értesítenék. Az ötödik kérdés ez volt: Mely buzaajtókból készül a legjobb liszt s nincs-e ilyen jó lisztet szolgáltatáló búza-hány? Erre a kérdésre az volt a felelet, hogy a tavaszi buzaajtók közt a »Ghirka«, az ősziek közt a piros ősz, buza ad-ják a legjobb lisztet, de nemcsak ezekből a fajtákból lehet jó lisztet előállítani, mert a liszt minősége az aratástól és az illettó vidéktől is függ. — Ezek után megkérte Borinovie urát, a városi statisztikust, adná elő a déloroszországi liszt ár malompar helyzetére vonatkozó jelentését, mely a következőket tartalmazza:

Odessa az összes déloroszországi kiviteli kereskedelem központja, s így a lisztkivitelé is, azért a számbeli adatok, melyeket Odessában gyűjtönek, majdnem egész Oroszországra nézve érvényesek. A mi a lisztet való kiviteli kereskedelmet illeti, erről az iteni vámbánban gyűjtött számadatok a következők: Az odessai kikötőből kivittet 1885-ben: 1.513.070 pud, 1886: 2.957.515 pud, 1886-ban: 2.122.811 pud, 1887-ben: 2.013.688 pud, 1888-ban: 1.853.000 pud és 1889-ben: 1.662.188 pud. Összehasonlítva ezt a kivittelt Oroszországi többi kikötőinek kivitelével, azt látjuk, hogy Odessa kivitele az első helyen áll, mert míg a többi orosz kikötők kivitele alig ér el egy millió pudot, addig Odessán át $1\frac{1}{2}$ —2 millió pudnál is többet szállítanak külföldre. Az 1885—1889-iki években pl. 3.705.000 pudot szállítottak egész Oroszországból külföldre, ebből maga Odessa ugyanabban az időben 2.098.223 pudot exportált. De bármily fontosnak lássék is Odessa lisztkivitelé a többi orosz kikötők liszt-kiviteléhez képest, úgy még sem alkothatunk magunknak belőle kellő fogalmat a kivitelről, ha Odessa gabonakivitelével össze nem hasonlítjuk. Azokból az adatokból, melyeket Borinovie erre vonatkozólag összegyűjtött, kitűnik, hogy Odessa lisztkivitelé az 1870-től 1879-ig terjedő tíz év alatt úgy aránylott a gabonakiviteléhez, mint 1:6-hoz, az 1880-tól 1889-ig terjedő időszakban pedig mint 1:3-hoz. Ez a viszony tehát éppen nem örvendetes s legkevésbé sem kívánatos. A mi a lisztkivittel illeti, Oroszország nagyon mögötte van az amerikai Egyesült-Államoknak, a melyeknek a liszt- és gabonakivitelé közt arány 1884-ben $25\frac{1}{2}$ -ot tett. Magyarországon ez arány 18 századéknak, Ausztriában 30 századéknak felel meg. Königsberg és Danzig összes gabonakivitelének majdnem $\frac{1}{4}$ részét liszt teszi, melynek legnagyobb részét orosz gabonából őrlik. Az Odessából kivitelre kerülő lisztet részben Odessában állítják elő, részben máshonnan szállítják oda. Az utóbbi négy esztendőben vasúton 850.000 pud buza- és mintegy 110.000 pud rozslisztet szállítottak Odesszába, mely lisztnek nagy része, mintegy 50 százalék, az

Mehle im Wettbewerbehaupten? wurde ebenfalls in bejahendem Sinne beantwortet. Die dritte Frage: Wohin geht gegenwärtig das südrussische Mehl und welche Länder wären in Zukunft für dasselbe zu erobern? wurde so beantwortet, dass gegenwärtig das südrussische Mehl, besonders die feineren Sorten, nach Frankreich, Aegypten, Italien, der Türkei und nach Grossbritannien geht. Nach dem letzteren Lande liefern besonders die Mittelsorten unter den Marken Nr. 1, 2, 3, 4 guten Absatz, da die russischen Mittelmehlsorten besser sind, als die Mittelsorten ausländischer Mehle. Als günstige Absatzgebiete sind Spanien und Brasilien ins Auge zu fassen. Die vierte Frage lautet: Genügt das in Südrussland erzeugte Mehl zu Anforderungen der ausländischen Verbraucher, und was für Mittel müssen ergriffen werden, um die russischen Müller mit den ausländischen Anforderungen bekannt zu machen? Es muss darauf geachtet werden, dass die Mehlsorten möglichst gleichmässig geliefert werden und dass unter einer bekannten Marke auch das entsprechende Mehl geliefert werde. Als Antwort auf den zweiten Theil der Frage sprach sich die Versammlung dahin aus, dass es wünschenswerth wäre, Auskunftsstellen zu gründen, welche die Müller über die ausländischen Märkte benachrichtigten. Die fünfte Frage: Welche Sorten von Weizen geben das beste Mehl und wird nicht vielleicht ein Mangel an solchen, gutes Mehl liefernden Weizensorten verspürt? wurde dahin beantwortet, dass Sommerweizen »Ghirka« und der rote Winterweizen das beste Mehl liefern, jedoch liefern nicht immer allein diese Sorten gutes Mehl, da dies ganz von der Ernte und der betreffenden Gegend abhängt. — Hierauf wurde der städtische Statistiker, Herr Borinowitsch, ersucht, seinen Bericht über den Zustand des Müllerwesens in Südrussland vorzutragen, welcher in Kürze über Folgendes handelte:

Odessa ist der Mittelpunkt des gesammten Ausfuhrhandels für Südrussland und so auch für den Mehlhandel ins Ausland, deshalb sind die zahlenmässigen Nachweise, welche in Odessa gesammelt werden, fast für ganz Südrussland massgebend. Was den Ausfuhrhandel mit Mehl betrifft, so lauten die aus dem hiesigen Zollamt gesammelten Zahlen folgendermassen: Ueber den Odessaer Hafen wurden ausgeführt im Jahre 1885: 1.513.070 Pud, 1886: 2.957.515 Pud, 1886: 2.122.811 Pud, 1887: 2.013.688 Pud, 1888: 1.853.000 Pud und im Jahre 1889: 1.662.188 Pud. Im Vergleich mit den anderen Ausfuhrhäfen Russlands ersehen wir, dass Odessa in der Mehlausfuhr die erste Stelle einnimmt, denn während die Ausfuhr in den anderen russischen Häfen eine Million Pud bei weitem nicht erreicht, führt Odessa über $1\frac{1}{2}$ bis 2 Millionen Pud aus. In den Jahren 1885—1889 wurde z. B. aus russland 3.755.000 Pud nach dem Ausland geführt, während Odessa in derselben Zeit 2.098.223 Pud ausfuhrte. Wie wiegen russischen ausfuhrhandel Odessa im Vergleich mit den übrigen russischen Häfen auch scheinen mag, so gibt es uns dennoch keinen richtigen Begriff, wenn wir denselben nicht mit dem Getreidehandel vergleichen. Aus den durch Herrn Borinowitsch für diesen Zweck gesammelten Zahlen geht hervor, dass die Mehlausfuhr über Odessa in dem Zeitraum von 10 Jahren 1870 bis 1879 im Vergleich zu der Getreideaufuhr 1:6 betrug und in den 10 Jahren von 1880—1889 sogar nur 1:3. Dieses Verhältniss der Mehlausfuhr zur Getreideaufuhr kann also kein wünschenswerthes genannt werden. Was die Mehlausfuhr betrifft, so stehen wir weit hinter den nord-amerikanischen Staaten zurück, in denen das Verhältniss der Mehlausfuhr zur Getreideaufuhr im Jahre 1884 $25\frac{1}{2}$ betrug. In Ungarn stellt sich dieses Verhältniss auf $18\frac{1}{2}$, in Oesterreich $30\frac{1}{2}$, Königsberg und Danzig versenden fast $\frac{1}{4}$ ihrer gesammten Getreideaufuhr in Gestalt von Mehl, welches zum grössten Theil aus russischem Getreide genommen wird. Das über Odessa ausgeführte Mehl wird theils in Odessa erzeugt, theils von ausserhalb zugeführt. In den letzten vier Jahren wurden mit der Bahn über 850.000 Pud Weizenmehl und gegen 110.000 Pud Roggenmehl nach Odessa geführt, wobei der grösste Theil, gegen $50\frac{1}{2}$ pCt, aus der elisabethgrader Gegend über die Station Birsula kam. Je mehr Mehl von aus-

elisabethgradi vidékről Birsula állomáson át érkezett. Minél több liszt érkezett más vidékekről, annál inkább csökkent Odesszában az árés. Ennek oka mindenesetre az, hogy a vidéki malmok jobb viszonyok közt görének. Hajókon 381,000 pud lisztet szállítottak 1889-ben Odesszába s azért a vizen való liszt kivitelnek nem lehet nagy fontosságú tulajdonitani. Az odesszai kikötőből 1888-ban kivitel: Nagy-Britanniába 229,000 pud, Törökországba 1,075,000 pud, Egyiptomba 310,000 pud és Olaszországba 75,000 pud; 1889-ben: Nagy-Britanniába 621,000 pud, Törökországba 514,500 pud, Egyiptomba 331,000 pud és Olaszországba 3500 pud. Ebből kitűnik, hogy az olasz piac az orosz liszt elől évről-évre jobban elzárkózott; a Törökországba való kivitel egy évben majdnem felével csökkent, ellenben az Angolországba irányuló kivitel három év alatt majdnem négyeszeresére emelkedett. Az odesszai kivitel czégek közt állandón az első helyet a következők foglalták el: Maasz és társa, Radokonaki, Anatra testvérek és Weinstein. Ami a leirt előállítás költségeit illeti, erre nézve a malmok által rendelkezésre bocsátott adatokból kiszámították, hogy a vidéki malokban az átlagos előállítási költségek 1 rubelre és 32 koperekre, Odesszában pedig 1 rubelre és 80 koperekre rugnak esetenként. Ebből az tűnik ki, hogy a külföldi malmok sokkal olcsóbban dolgoznak, s azért nem nehéz dolga nekik az odesszai malomokkal versenyezni. A szeptember 11-én megtartott második ülésen mindenkélt a hetedik kérdést tárgyalták, mely így szólt: Mi az oka annak, hogy Dél-Oroszországban a lisztelőállítás és liszt kivitel oly nehézkes? A kérdés első részére vonatkozó választ alább közöljük. A kivitel akadályai abban rejlenek, hogy a gabonát drágán kell fizetni, s hogy a külföldön nagy beviteli számkok szednek az idegen lisztért. A nyolcadik kérdés az volt: Mennyibe kerül a liszt előállítása? Erre már Borinovic magadta fent jelentésében a választ. A napirend 9-ik kérdése: Mennyire rug a kiviteli liszt költsége? Erre a kongresszus a következő feleletet adta: E költségek állnak a) közvetlenül díjakból; b) rakodási díjakból (a kocsiról a hajóra való szállítás), c) sülvesztéségből, a mely szállítás közben a vasuton az alkalmazottak vigyázatlansága következtében kiszóródott lisztből keletkezik. Egy megrakott lisztes kocsin rendszeren 609 pud van. A vasuti szabályzat szerint a sülvesztéses wagononként 1 százalékra rughat. Ez a sülvesztéses átlalában nagy százalékban van megállapítva, mert annyi mégsem szóródik ki mindig. A törvényes sülvesztéses jelenleg wagononként éppen egy zsák lisztet vagyis hat pudot tehet. minél fogva azt a zsák lisztet, a mely szabályszeren minden wagonból hiányozhatik, egyszerűsen kilopják onnan, hogy a törvényes hiány csakugyan konstansítható legyen. A kongresszus ennek következtében elhatározta, hogy a közlekedési miniszteriumhoz kérvényt terjeszt fel a végett, hogy azt a sülkülönbízeti szállítási alább. d) Egy köszömmel megrakott kocsi 609 pud nyom, de mire rendeltetési helyére érkezik, rendszerint 19—20 pud szén hiányzik róla. E különbség miatt drágábban adják a szemet, amit szintén a malomiparnak kell pótolni. Végül e) az is megrágitja a lisztelőállítást, hogy az Oroszországba szállított lisztes zsákokért bevitteli vámmal kell fizetni. E váms a pud lisztet 1—2 kopekkal drágitja meg.

A kongresszus elhatározta, hogy a kormányt kéri fogja, rendelje el azt, hogy az exportáló kereskedőknek a vámhávtalban állítsanak ki bizonyítványokat arról, hogy hány zsák lisztet szállítottak külföldre, hogy ezek alapján ugyanannyi üres zsákot hozzathassanak maguknak vissza vámentesen Oroszországba. Ezekivül szükségesnek tartjuk, hogy a liszt- és szénkivétel jobban szabályoztassék, ugy, hogy az exportáló kereskedő pl. a megrakott és külföldre szállított kocsirakományának nemcsak teljes súlyáért,

wárts zugeführt wurde, desto mehr fiel die Mehlerzeugung in Odessa. Dies ist wohl damit zu erklären, dass die Mühlen auswärts unter besseren Bedingungen arbeiten. Durch Küstenfahrer wurden im Jahre 1889 nur 381,000 Pud Mehl nach Odessa gebracht und hat der Versand des Mehls auf dem Wasserwege folglich wenig Bedeutung. — Die Ausfuhr von odesscher Hafens nach dem Auslande betrug im Jahre 1888: nach Grossbritannien 229,000 Pud, nach der Türkei 1,075,000 Pud, nach Aegypten 310,000 Pud und nach Italien 75,000 Pud; im Jahre 1889: nach Grossbritannien 621,000 Pud, nach der Türkei 514,000 Pud, nach Aegypten 331,000 Pud und nach Italien 3500 Pud. Hieraus ist zu ersehen, dass der italienische Markt sich für das russische Mehl von Jahr zu Jahr mehr verschloss; die Ausfuhr nach der Türkei ist in einem Jahr fast um die Hälfte gesunken, dagegen hat sich die Ausfuhr nach England in 3 Jahren fast vervierfacht. Beständige Hauptausfuhrhändler in Odessa waren Ernest Mas & Co., Radokonaki, Gebr. Anatra und Weinstein. — Was die Herstellungskosten des Mehls betrifft, so wurde aus den Angaben der Mühlenbesitzer berechnet, dass die mittleren Herstellungskosten bei den auswärtigen Mühlen sich auf 1 Rubel 32 Kopeken, bei den odessaern aber auf 1 Rubel 89 Kopeken für 1 Tschetwert stellen. Daraus geht hervor, dass die auswärtigen Mühlen viel billiger das Mehl herstellen und deshalb leicht mit den odessaer Mühlen in Wettbewerb treten können.

In der 2. Sitzung am 11. September wurde zunächst die 7. Frage: Wodurch ist die schwere Mehlerzeugung in Südrussland und die schwere Ausfuhr zu erklären? erörtert. Die Antwort auf den ersten Theil der Frage wird weiter unten gegeben. Das Hinderniss der Ausfuhr aber liegt in der theueren Fracht und hauptsächlich an den hohen ausländischen Zöllen auf das eingeführte Mehl. Der 8. Punkt der Geschäftsordnung: Wie theuer kommt die Mehlerzeugung zu stehen? ist bereits in dem Bericht des Statistikers Borinowitsch beantwortet worden. Die 9. Frage der Geschäftsordnung: Wie hoch stellen sich die Unkosten für das nach dem Auslande zu versendende Mehl? wurde beantwortet: Sie bestehen aus a) Vermittlungsspesen, b) Verladungsspesen von dem Wagen auf das Schiff, c) Mindergewicht, welches auf der Bahn durch das Verschütten des Mehls infolge der Unachtsamkeit der Bahnbeamten entsteht. Ein geladener Mehlwagen hat gewöhnlich ein Gewicht von 609 Pud. Laut Bahngesetz ist das Mindergewicht für 1 Wagen auf 1% festgesetzt. Dieses Mindergewicht ist eben zu hoch, gewöhnlich ist dasselbe durch zufälliges Verschütten des Mehles viel kleiner. Das gesetzliche Mindergewicht für ein Wagen beträgt jetzt rund einen Sack Mehl von 6 Pud und dieser Sack Mehl wird nun gewöhnlich aus dem Wagen gestohlen, damit wirklich das gesetzliche Mindergewicht entstehe. Es wurde deshalb beschlossen, bei dem Ministerium der Wegecommunicationen eine Bitschrift einzureichen, dieses Mindergewicht aufzuheben: d) Ein geladener Wagen Steinkohlen wiegt 609 Pud; bis er an seinen Bestimmungsort gelangt, ist ebenfalls ein Mindergewicht von 19 bis 20 Pud zu verzeichnen. Dieses Mindergewicht vertheuert die Kohle, was ebenfalls die Mehlerzeugung vertheuert. Endlich e) wird die Mehlerzeugung durch den Einfuhrzoll von Mehlsäcken nach Russland vertheuert. Dieser Zoll vertheuert das Pud Mehl auf 1—2 Kopeken.

Es wurde beschlossen, bei der Regierung vorstellig zu werden, dass dem Ausfuhrhändler im Zollamt ein Zeugnis über die nach dem Auslande geschickte Anzahl Sack Mehl ausgestellt werde und dieses Zeugnis soll nachträglich dazu dienen, um eine solche Anzahl von Mehlsäcken wiederum nach Russland einführen zu dürfen. Ausserdem soll die Ausfuhr von Mehl und Kohle nach dem Auslande überhaupt mehr geregelt werden, so dass z. B. der Ausfuhrhändler nicht nur für das Gewicht des ganzen geladenen und ausgeführten Wagens, sondern auch für die Güte des Mehls verantwortlich gemacht werden soll. — Die zehnte Frage lautet: Ist der Grund der schwachen Ausfuhr von Mehl nach dem Auslande in der theueren Herstellung desselben zu suchen, oder womit

hanem a liszt minőségéért is felelős legyen. A tizedik kérdés így szól: A gyenge lisztkivitelnek a nagy előállítású költség az oka-e vagy talán másban keresendő az? Erre azt felelték, hogy a gyenge lisztkivitelnek nagyrészt csakugyan az az oka, hogy az orosz malmok nagyon drágán kénytelenek örölni. Az orosz malmok azért örölnék drágán, mert nagy biztosítási díjakat fizetnek, a kölcsönökért pedig nagy kamatot, [a gépek felállítására nagyon sokba kerül nekik, a gépeket igen drágán veszik, a technikai erők sokba kerülnek, az egyedül, a mi Oroszországban olcsóbb mint a külföldön, az a napzsám. A változó hátrányok és akadályok megszüntetésére a kongresszus a következőket ajánlja, illetőleg javasolja: 1. a malmok kölcsönös biztosítását. Ezzel a kérdéssel már a moszkvai malom-kongresszus is foglalkoztak s akkor elhatározták, hogy a kölcsönös biztosítást hathatósan elő fogják mozdítani, de a határozat egyszerűen írott malmasi maradt, a nélkül, hogy megvalósítása végett egy lépést is tettek volna. Ennek következtében most elhatározták, hogy a malmok e végett külön hivatalt állítsanak fel, a mely ezt a határozatot meg fogja valósítani. Olcsóbb kölcsönök elérhetőse végett a pénzügyminiszteriumhoz fordulnak, kérve, hogy a malmoknak magán váltókra az állampénztárból adjon olcsó kölcsönöket. A lisztnek olcsóbb vasúti szállítása végett a délnyugati vasutat arra fogják kérni, hogy állomásain liszt- és gabonaráktárakat építsen, a melyekkel a vasúti vassó-brombergi vasút már lényeg épített, a melyekkel valóban igen jó eredményt ért el. Azt akarják, hogy a malmok e raktárakban helyezhessék el a lisztet, úgy, hogy a vasúttársaság előleget is adjon rá. Raktári illetéket pedig a társaság ne szedjen az itt berakott lisztről többet mint az első hónapban 6, s a következő három hónapra csak 3 rubel wagnonként.

A harmadik napon Szechinolov, a kongresszus elnöke, Szecherovnak, a kachovkai birtek igazgatójának, az elisabethvári, mariupoli, bronai és szacharovai molnárok és malomtulajdonosok jelentéseit olvasta fel. Az első jelentésre vonatkozólag, melynek szerkesztője arról panaszkodik, hogy Oroszország kevés lisztet szállít külföldre, azt javasolja, kéressék meg a kormányt, hogy a lisztkivétel előmozdítása végett a következő rendelkezéseket lépése tesse: 1. a külföldi malomgépeket és berendezéseket vámmentesen szállíthassa Oroszországba, 2. azokat a zsákokat, melyekben Oroszországból lisztet, korpát és más őrleményeket szállítottak külföldre, vámmentesen legyen szabad ismét Oroszországba visszahozni, eltekintve attól, vajon Oroszországban vagy külföldön csinálták azokat; 3. a külföldi szén szintén vámmentesen legyen, ha a malmok hozzájárul saját szükségletükre; 4. a malmoknak szükséges hitel lehetőleg olcsóvá téssek; 5. a malompari szakszék ismerete lehetőleg terjesztessék, hogy minél jobb molnárok képeztesenek.

A második jelentés benyújtói arra kéri a kongresszust, tegyen lépéseket a kormánytól a végett, hogy a molnárok vámmentesen hozhatassanak maguknak a külföldről zsákokat; hogy a vasutak a lisztkivitelnek ne 10, hanem 25 százalékot engedjenek el a szállítási díjakból, vagy ha annyit el nem engedhetnek, hát legalább 20 százalékot; a főikörökben kivételi iródk állítsanak fel, a melyek minden ázletet, mely a liszt-kivételre vonatkozik, közvetlők nélkül bonyolítanának le, hogy a molnárok a közvetlőkől megszabaduljanak s végül kérje, hogy a vasutak a kőszénre olcsóbban szállítsák. A mariupoli malmok azt kéri a Kongresszustól, javasolja a kormányt, hogy a vasutak buszliszt-tarifáját tegye egyenlővé a gabonaszállítási tarifával. E javaslatok egy némelyikét már az előbbi üléseken tárgyalták és elfogadták, az újabb javaslatokat a kongresszus tudomásul vette.

ist derselbe zu erklären? Hierauf wurde geantwortet, dass die schwache Ausfuhr wohl zum grössten Theil in der theuren Herstellung des Mehls in Russland zu suchen ist. Die vertheuerte Herstellung hängt ab von den hohen Versicherungsgebühren, von den theueren Vorschüssen, von der theueren Aufstellung der Maschinen, den theuren Maschinen, von den hohen Löhnen der Techniker usw. — das Einzige, was hier billiger ist, als im Ausland, das ist die billigere Arbeitskraft. Zur Abstellung der vorerwähnten Missstände wurde von den Congressmitgliedern Folgendes vorgeschlagen: 1. die gegenseitige Versicherung der Mühlen einzuführen. Diese Frage wurde bereits auf dem Moskauer Müller-Congress erörtert und damals beschlossen, die gegenseitige Versicherung kräftig zu fördern, doch blieb es einfach bei dem Beschluss, ohne in Wirklichkeit etwas dafür zu thun. Es wurde deshalb beschlossen, ein besonderes Bureau zu gründen, welches die Verwirklichung dieses Beschlusses in Ausführung zu bringen hat. Zur Erlangung billiger Darlehen soll bei dem Finanzministerium nachgesehen werden, den Mühlenbesitzern auf ihre Solawechsel aus der Staatsbank einen billigen Vorschuss gewähren zu wollen. Behufs billigeren Versandes des Mehls auf den Bahnen soll die Verwaltung der Südwestbahn ersucht werden, auf den Stationen sogenannte Mehl- und Getreidespeicher zu errichten, wie dies bereits die Warschauer-Bromberger Bahn eingeführt und sehr gute Ergebnisse dabei erzielt hat. In diesen Speichern soll das Mehl abgelagert werden können, und auf dasselbe von der Bahn ein Vorschuss bis zu 50% gegeben werden. Lagergeld für das in diesen Speichern liegende Mehl im ersten Monat für 1 Wagen 6 Rubel und für die nächsten 3 Monate 3 Rubel gebührt werden.

In der dritten Sitzung verlas der Vorsitzende des Congresses, Herr Sachimolov, Bericht des Herrn Szecharow, Verwalter des Gutes Kachowka, der elisabethvári Müller und der Inhaber von Mühlen in Mariupol, Brona und Sacharow. Zu dem ersten Bericht, wo auf die schwache Ausfuhr des Mehls nach dem Auslande hingewiesen wird, schloß der Berichterstatter vor, zur Hebung der Müllerei bei der Regierung um Einführung folgender Massnahmen zu bitten: 1) alle ausländischen Müllereimaschinen und Apparate vom Zoll zu befreien; 2) es sollen alle Säcke vom Einfuhrzoll befreit werden, welche aus Russland mit Mehl, Kleie oder anderen Müllereierzeugnissen ins Ausland gegangen sind, abgesehen davon, ob die Säcke russischer oder ausländischer Herkunft seien; 3) die ausländische Kohle soll ebenfalls vom Zoll befreit werden, soweit dieselbe für die Müllerei gebraucht wird; 4) der Kredit für die Müller soll möglichst ermässigt werden; 5) die berufsmässige Kenntniss der Müllerei soll so viel als möglich verbreitet werden, damit dadurch gute Müller herangebildet werden. — Der zweite Bericht ersucht den Congress bei der Regierung nachzusuchen, die Säcke aus dem Auslande zollfrei erhalten zu dürfen; dass den Mehlaufuhrhändlern von den Bahnverwaltungen nicht 10% von der Fracht nachgelassen werden, sondern 25% oder doch wenigstens 20%; in den Hauptbahnen sollen sogenannte Exportkomptoiren errichtet werden, welche alle Geschäfte, die Mehlaufuhr betreffen, ohne Beihilfe von Vermittlern ausführen dürfen, wo die Müller von diesen Vermittlern zu befreien, und zuletzt soll die Fracht für Steinkohlen ermässigt werden. Die mariupoler Müller ersuchen den Congress, bei der Regierung zu beantragen, den Sondertarif auf den Bahnen für Weizenmehl mit dem Tarif für Getreide gleichzustellen. Einige dieser Vorschläge sind bereits in den verfloßenen Sitzungen beantwortet und angenommen worden, die neuen Vorschläge wurden von dem Congress zur Kenntniss genommen.

Welchen Einfluss haben auf die Entwicklung der Müllerei in Südrussland die Bahntarifsätze und Schiffsfrachttaxen? lautet die 11. Frage. Nach der Meinung der Congressmitglieder üben die Bahntarifsätze auf die Müllerei keinen wohlthätigen Einfluss aus. Obwohl für den Mehlsverand von der Bahn Ausnahmefrachtsätze

Milyen hatások van Délorszországra a vasúti és hajózási szállítási díjtételeknek a malomipar fejlődésére? Így szól a 11-ik kérdés. A kongresszus tagjai úgy nyilatkoztak, hogy a vasutak tarifáitól a délorszországi malomipart éppen nem mozdítják elő. Noha a vasutaknak a lisztkivétel előmozdítása végett kivételes tarifák vannak, azokat lényeg ritkán alkalmazzák, vagy ha alkalmazzák is, így azokat az elintézés alkalmával szedeti pótdíjakkal rendszeren egészen egyensúlyozzák. A vasúti pénztárosok a lisztkiszállítási díjakat rendszeren az általános tarifán alapján számítják ki, s azokivül még pótdíjakat is szednek. A szállítóleveleken többnyire csak ez a megjegyzés áll: »Ennyi és ennyi szedetett a díjtételen kívül« s ezzel a megjegyzéssel aztán el van látva az egész ügy, mert az soha sem jut a vasutnak eszébe, hogy a pótdíjat visszafizesse. Az e kérdésre szóló válasz a fenti javaslatokban és határozatokban már ben foglaltatik.

A 12-ik kérdés így hangzott: Vannak-e a délorszországi malomoknak elegendő technikai képzéssel bíró molnárai, s ha nincsenek, hogyan lehetne ezen a hiányon segíteni? — Kiváló technikai képzéssel bírók Délorszországon alig vannak, a malomiparral itt többnyire németek foglalkoznak, a kiknek szintén nincs valami jeles technikai előképzettségük. E baj orvoslása végett a malomkongresszus előkészítenek tartja, hogy az országban úgynevezett molnáriskolákat alapítsanak, a melyekben nemcsak olyan ismereteket tanítanak az embereket, a melyekre a molnárnak szüksége van, hanem lakatos- és asztalosmunkára is. A növekedésnek, a kik ezekből az iskolákból kikérikülnek, valamely elsőrangú malomba kellene beállniok, hogy a malomüzemmel lényeg megismerkedjenek, s csak a gyakorlati ismeretek elsajátítása után volna nek vizsgára bocsátandók. Azoknak is, akik más technikai iskolát végeztek, engedték meg, hogy gyakorlati tanulás után a molnárnak vizsgáját leteltessek. Az ily molnárok előnyben részesüljenek, midőn helyet keresnek; az elsőbbség ezeké legyen. Skarsinsky bírtokos kéznek nyilatkozott arra, hogy ilyen molnáriskolát 300 tanulóra alapítson három évi tanfolyammal, s kérte a kongresszust, hogy tanácsával és tettel támogassa a terv megvalósításában. A kongresszus ennek következtében elhatározta, hogy az ország különböző részeiben molnáriskolákat alapítandók három évi tanfolyammal, s hogy azok, akik ilyen iskolát látogattak, valamely jó malomban gyakorlatra felvessenek, hogy aztán a malomászótól egy külön bizottság előtt szakvizsgát leteltesse.

A 13-ik kérdés így szólt: Milyen rendszabályokkal lehetne a liszt előállítását előcsőbbé tenni s mi módon lehet a kivett árakat leszállítani? A felelet már az előbbi kérdésekre adott feleletekben foglaltatik. *Weinstein* azt indítványozta, hogy a kérévények ne terjesztessenek a mostani kongresszusból a kormányhoz, hanem terjesztessenek az orszországi molnárok általános kongresszusára elé, melyet legközelebb Moszkvában fognak tartani. Erre az elnök azt felelte, hogy a kongresszus határozatát a miniszter elé kell terjeszteti, a ki aztán az általános kongresszusból átveteli azokat. Továbbá azt indítványozta *Weinstein*, hogy csak nagy malomok alapítsanak, mert csak ilyenek képesek olcsón örülni, s csak ezek szállíthatnak olcsó lisztet a külföldre, *Suchomlinov* e célból azt kérde, vajon nem volna-e lehetséges a kisebb malomokat egyesíteni, hogy így együttesen olcsóbban állíthatnák elő a lisztet s ily módon megkönnyíthetnék a kivettelt. E kérdés fontosságánál fogva elhatározták, hogy legközelebb két hónapra az általános kongresszus után újra összegyűljenek e kérdés végleges megvitatása és határozathozatal végett. Továbbá elhatározták, hogy a délorszországi gazdasági

beszelen, so werden dieselben dennoch in Wirklichkeit wenig angewandt, oder sie werden durch die Ueberlaste, welche gewöhnlich beim Mehtransport erhoben wird, wirkungslos. Gewöhnlich wird der Mehtransport nach dem allgemeinen Tarif von den Bahnkassiren berechnet und noch ein Uebriges für die Fracht erhoben. Auf den Frachtbriefen wird gewöhnlich nur die Bemerkung gemacht: »So und so viel über die Taxe erhoben« und mit dieser Bemerkung ist auch die ganze Sache erledigt; an eine Rückzahlung des Ueberschusses denkt die Bahn nie. Die Antwort auf diese Frage ist in den oben angeführten Vorschlägen, welche dem Kongress eingereicht wurden, gegeben.

Die 12. Frage lautet: Hat Südrussland die erforderliche Zahl Müller mit genügender technischer Vorbildung aufzuweisen und wenn nicht, wie ist diesem Uebelstande abzuhelfen? — Müller mit tüchtiger technischer Bildung gibt es bei uns fast keine. Meistentheils befassen sich mit dem Müllerhandwerk Deutsche, die ebenfalls keine tüchtige technische Vorbildung genossen. Um diesem Uebelstande abzuhelfen, ist es nach der Meinung der Kongressmitglieder gerathen, sogenannte Müllererschulen zu gründen, in welchen nicht allein die für die Müller erforderlichen Kenntnisse gelehrt, sondern auch im Schlosser- und Tischlerhandwerk unterrichtet würde. Nachdem ein Zögling die Schule besucht, müsste er auf einige Zeit in eine gute Mühle eintreten, um den Betrieb thatsächlich zu erlernen, und darnach erst sollte er seine Müllerprüfung bestehen. Auch diejenigen, welche eine andere technische Schule besucht haben, können nach Durchmachung einer praktischen Lehrzeit die Müllerprüfung machen. Derartig gebildeten Müllern soll jeder Vorschub zur Erlangung einer Dienststelle geleistet werden. Der Gutsbesitzer, Herr Skarschinsky erklärte, dass er willens sei, eine solche Müllerschule für 300 Mann mit dreijährigem Kursus zu gründen und ersuchte, ihm in dieser Sache mit Rath und That beizustehen. Es wurde deshalb beschlossen: An verschiedenen Orten Müllerschulen mit dreijährigem Kursus zu gründen und diejenigen, welche diese Schule besucht haben, zur Praxis in eine gute Mühle zu geben, um dieselbe behufs Erlangung des Müllerrechts durch einen Ausschuss prüfen zu lassen.

Die 13. Frage des Programms lautet: Durch welche Massnahmen kann die Mehlerzeugung verbilligt, und auf welche Weise können die Anfuhrspesen ermässigt werden. Die Antwort auf diese Frage wurde bereits in den früheren Fragen gegeben. Herr Weinstein schlug vor, die Bittschreiben nicht von dem jetzigen Kongress aus an die Regierung zu richten, sondern diese Vorschläge an den allgemeinen russischen Müllerkongress zu richten, welcher demnächst in Moskau stattfinden wird. Der Vorsitzende antwortet hierauf, dass die Beschlüsse des Kongresses an das Ministerium berichtet werden müssen und dass es von diesem abhängen werde, dieselben an den allgemeinen Müllerkongress zu übermitteln. Weiter schlug Herr Weinstein vor, nur grosse Mühlen einzurichten, weil nur diese billig Mehl erzeugen und deshalb mit Erfolg die Mehlausfuhr betreiben können. Herr Suchomlinow machte deshalb den Vorschlag, ob es nicht möglich wäre, die kleinen Mühlen zu einem Bunde zu vereinigen, um dadurch die Mehlerzeugung in denselben zu ermässigen und die Mehlausfuhr zu erleichtern. Infolge der Wichtigkeit dieses Gegenstandes wurde beschlossen, spätestens zwei Monate nach dem allgemeinen Müllerkongresse nochmals zusammenzutreten, um diese Frage endgültig zu beraten. Weiterhin wurde beschlossen, bei dem Verein der südrussischen landwirthschaftlichen Gesellschaft ein sogenanntes Müllerei-Bureau zu errichten, welches die Interessen der Müllerei und der Mehlausfuhr zu wahren hat. Darnach wurde auch noch das Gesuch der eisbahngebiger Müller, in welchem sie um Errichtung eines statistischen Müllerei-Bureaus bei dem südrussischen landwirthschaftlichen Verein nachsuchen, von dem Kongress entgegengenommen.

egyesület kebelében malomszakosztályt alapítanak, a melynek feladata a malomipar és lisztikivétel érdekében előmozdítása lesz. Ezek után még az elisabétházi molnárok abbéli kérényét, illetőleg javaslatát, melyben éppen azt kéri, amit előbbi határozatban a kongresszus már úgyis kimondott, hogy a déliorsországi gazdasági egyesületben malomszakosztályt szerveztesek, tárgyalták.

A program utolsó pontjai: milyen eszközök alkalmazandók a lisztikivétel sikeresebb előmozdítása végett, hogy szükséges-e erre a czélnál állami segély is, már az előbbi kérdésekben és feleletekben érintettük. Azt azonban most is hangsúlyozták, hogy állami segítség okvetlenül szükséges.

Végül a kongresszusnak egy tagja még azt a kérdést vetette fel, nem volna-e czélzerű, ha az orosz lisztnek a külföldön való terjesztése végett orosz pékműhelyeket alapítanak, a melyek egyrészt a külföldieket az orosz süteményhez szoktatnák, másrészt mint mintapékműhelyek a külföldieket orosz kenyérsütésre tanítanák, mert a külföldi pékek az orosz lisztből sem tudnak olyan izletes kenyeret sütni mint az oroszok. Erre a kongresszus azt felelé, hogy ehhez nagy összegek kellénének, mert kezdetben a külföldi pékek versenyével kellene küzdeni és számolni. Londonban már megkísérelt azt egy orosz pék, meg akarta honosítani és kedveltetni az orosz kenyeret, de a helyi verseny nem bír megküzdeni. Ezt a munkát tehát csak maga a kormány vagy a malomegyesület végezhetné sikeresen.

Hengerörlés a kisebb malmokban.

(Folytatás.)

Nem tartozhatik feladataim közé, a hengerörléshöz használt gépek egyének vagy másikkának bízatalát adni, mert csak azt kellene ismételni, amit mások már elmondtak vagy megírtak. De a különböző eljárások ismeretelenül és tárgyvalánál egy gépre mégis kell utalnom, a mely némely malomban közvetlenül az előszáltyozó mögött van felállítva; s mely azt az aspirátort vagy széleszáltyozót értem. Az aprítási eljárás alatt tiszta korparészecskék választanak el a szemekről s nagyon jó, ha ezek a részecskék az összeaprított buza közül kiválasztatnák, mielőtt a bazu a legközelebbi hengerre kerül, egészen eltekintve attól a körülménytől, hogy igen czél-szerű, ha a mellettermek minél többször érintkeznek a léghuzammal, mert ez a lisztnek úgy színe, mint minőségére igen előnyös. En ezt a szelöléztést, mely az előszáltyozásra következik, amár nem egészen új, fontosnak tartom, különösen az olyan malmokra nézve, a melyek sok lúg buzát őrtenek.

A daralásznak előszáltyozását és pítélését illetőleg a nagy malmokban az az előnyök van a kisebbek fölött, hogy az első aprítás daralásját különösen osztoztályoztatják s a silányabb darabokat legutoljára őrölhetik, míg az utolsó aprítások mellett még annyi dara felelődik, hogy ennek kiválasztására külön tisztító-gépek szükségesek. Mindez egy külön, önálló berendezést nagyon költségesse tenné.

A legközelebbi művellet, melyet ezzel kapcsolatban tekintetbe kell venni, a dara tisztítása, ez a malom legfontosabb teendőinek egyike s emel is meglátszik, hogy a nagy önálló telepek mily nagy előnyei vannak a kisebbek fölött.

A nagy malmokban a nagyobb mennyiségű darának kiválasztására nagyobb tisztító-felület kell, s míg egy kis malomban ez a felület számos fokra van felosztva, s minden fajtának egy nagyobb felület jár, addig itt minden fajta egyenlő tisztító-felületet kap, minél fogva egyszerre több fajta lehet előállítani s minden fajtánál a legaramlatot is lehet szabályozni. Ezekből mindenki vi-

Die letzten Punkte des Programms: welche Mittel für die erfolgreichere Mehlausfuhr zu ergreifen seien und ob hierbei Staatshilfe nöthig sei, wurden bereits in den früheren Fragen beantwortet. Besonders betont wurde noch hierbei, dass Staatshilfe dabei unbedingt notwendig sei.

Zum Schluss warf ein Kongressmitglied die Frage auf, ob es nicht zweckensprechend wäre, zur Einführung und Verbreitung des russischen Mehls im Auslande russische Bäckereien zu gründen, welche einerseits die Ausländer an das russische Backwerk gewöhnen würden und andererseits als Musterbäckereien die Ausländer russisches Brod zu backen lehren, da die ausländischen Bäcker das schmackhafte russische Brod aus russischem Mehl nicht zu backen verstehen. Darauf wurde geantwortet, dass hierzu grosse Summen erforderlich seien, da man anfangs mit dem Wettbewerb der ausländischen Bäcker zu rechnen habe. In London habe bereits ein russischer Bäcker diesen Versuch gemacht, das russische Brod dort einzuführen, habe aber dem örtlichen Verkauf weichen müssen. Dieses Werk könnte nur mit Erlaubung von der Regierung selbst oder von dem Verein der Müller in die Hand genommen werden.

Walzenmüllerei in kleinen Mühlen.

(Fortsetzung.)

Es kann nicht meine Aufgabe sein, irgend welche der zur Walzenmüllerei verwandten Maschinen zu beschreiben oder zu kritisieren, ich würde damit lediglich wiederholen, was Andere bereits gesagt oder geschrieben haben. Doch bei der Beschreibung der verschiedenen Operationen muss ich auf eine Maschine Bezug nehmen, welche in manchen Mühlen unmittelbar nach dem Vorsichter aufgestellt ist, ich meine den Aspirator oder Windsortierer. Während des Schrotverfahrens werden Theilchen reiner Kleie von den Körnern abgetrennt und ist es sehr gut, diese aus dem gebrochenen Weizen zu entfernen, ehe derselbe auf die nächsten Walzen kommt, ganz abgesehen von der Thatsache, dass eine wiederholte Gerührung aller Zwischenzeugnisse mit einem Luftstrom von Vortheil für Farbe und Backfähigkeit des Mehles ist. Ich halte diese Lüftung nach dem Vorsichtern, obschon sie nicht neu ist, für sehr werthvoll, besonders für Mühlen, welche viel weichen Weizen vermalen.

Betreffs des Vorsichterns und Nachbutelns des Schrotmehles haben wiederum die grossen Mühlen den Vorzug vor den kleinen, dass sie das Schrotmehl der ersten Schrotungen besonders sichten und die geringen Schrotreste zuletzt ausmalhen können, während bei den letzten Schrotungen noch eine solche Menge von Griesen erzeugt wird, dass hierzu eine besondere Putzmaschine nöthig ist. Alles dies würde eine selbstthätige Anlage zu kostspielig machen.

Die nächste Operation, welche nun zu betrachten ist, ist das Putzen der Griesen, das Wichtigste in einer Malzmühle, und auch hier zeigt sich der Vorzug einer grossen selbstthätigen Anlage gegenüber einer kleinen augenscheinlich.

Die grössere Menge von Griesen in einer Grossmühle erfordert eine grössere Putzfläche, während aber in einer kleinen Mühle diese Fläche in eine Anzahl von Graden getheilt und jeder Sorte eine grössere Fläche zugewiesen wird, erhält hier jede Sorte die gleiche Putzfläche, es lassen sich sonach mehr Sorten fertigstellen

lágosan láthatja, hogy a nagy üzem jobb eredményel működhetik.

Igen kevés gondot forlíttak eddig a másodminőségű darák utólisztására a nagy malmokban is. Noha a darasztítógépeket, különösen a szlitasakat, újabb időben nagyon tökéletesbítettek, még sem lehet megakadályozni, hogy a másodrendű dara közé bizonyos mennyiségű elsőosztályú dara is ne keveredjék, a mi olyan hiba, a melyet az előbbi lujtmák utólisztására által könnyen ki lehet javítani. A legirám, mely a szítán keresztül halad, kétféle munkát végez, először azt, hogy a könnyű, pehelyszertű részecskéket magával ragadja és eltolítja, másodsor pedig a liszta darát kiválasztja abból, a melyhez még korpa tapad. A darasztályozásnak lehetőleg nagy mértékben való kiterjesztése által a legáramok hatásait mindkét irányban lehet tökéletesíteni.

Osztrák-magyar és amerikai malmokban számos olyan gép van, melylyel a darát osztályozzák, utóosztályozzák, tisztítják és utólisztítják.

Legkevesebb sem jut eszembe, hogy ilyen sok áru rendszert ajánlják az angol malmoknak, mert ezeknek egészen más igényeik vannak, s csak azt akarlam ezzel behoznítani, hogy azokban a malmokban, a melyek a mi malmunkkal versenyeznek, a gondos és tökéletes darasztításra mily nagy súlyt fektetnek.

Utóosztályozás nem szükséges okvetlenül külön gép, kivéve talán néhány olyan malmot, a melyekben a másodosztályú darát az egyik tisztító gépről egy másik tisztító gépre, vagy osztályozó hengerbe viszik át. Az utólisztításnál a könnyű, pehelyszertű részecskéket már el vannak távolítva. Ha a másodosztályú darát most már valamivel durvább szítán bocsújtják keresztül, a hatás jelentékenyen tökéletesedik, míg másrészt az előző tisztítás után alkalmazott szellőztetés a darát a tisztításra előkészíti. A tökéletes tisztítás következményei a feloldásnál és kiöröklésnél nemcsak a liszt rosszabbodásában mutatkoznak, hanem abban is, hogy a lisztnél több hengeren kell keresztül mennie. Minél tisztább az anyag, annál hamarabb lehet az őrlést befejezni.

Égészen eltekintve attól, hogy a nagy malmok nagyobb számu egyes keresztülvételekkel örölknek, ezekben a különböző melléktermékek is külön választatnak s nekik megfelelő módon kezeltek. A melléktermékeknek ez a különös kezelése a lisztnél igen jó minőségű és minél több ilyen lisztnél elérése céljából szükséges, még azokban az esetekben is, a melyekben csak egy vagy két lisztjátít állítanak elő. Határozottan utalunk két arra, hogy az eredmény azokban a malmokban, melyek a rövid őrlést alkalmazták, vagy minőség, vagy mennyiség tekintetében esélyebb mint a nagy és tökéletes berendezésű malmokban.

A nagy és kis malmok fenti összehasonlításából tisztán kitűnik, hogy minden előny egy nagy malmok mellett szól. Ha tekintetbe vesszük, hogy egy olyan malmnak az üzemi és előállítás költsége, mely óránként 20 zsák lisztet őrl, szemben az olyan malm költségeivel, melynek óránkénti őrlése csak egy zsákra szorítkozik, a különbség szembeötlő, és azt mutatja, hogy a nagy malmok aránylag e tekintetben is előnyben vannak. Mindezekből azt a végkövetkeztetést kell vonnom, hogy a kis malmok egy jószág, mint százalékarány tekintetében ugyanazon eredményeket, mint a nagy malmok, csak azon esetben érhetik el, ha az őnműködő, vagy fokozatos rendszerről lemondanak.

A fokozatos malmaszt kifejezést előnyben részesítem, mert határozottabb a »nem őnműködőnél«, mert ebből az utóbbitól azt is lehetne következtetni, hogy sokkal több kézimunkára van szükség, minek következtében a

und auch bei jeder Sorte die Luftzufuhr passend regeln. Hiernach wird es einen Jeden einleuchten, dass die Ergebnisse in Grossbetriebe besser ausfallen.

Nehr wenig Beachtung hat man bisher auch in grossen Mühlen dem Nachputzen von Griesen zweiter Güte geschenkt. Obwohl die Griesputzmaschinen und zwar hauptsächlich diejenigen mit Sieben neuerdings sehr vervollkommen worden sind, so lässt es sich doch nicht verhindern, dass ein Theil guter Griesen zu den Griesen zweiter Sorte geht, ein Fehler, der sich durch Nachputzen der letzteren leicht verbessern lässt. Der Luftstrom, welcher durch das Sieb streicht, hat zweierlei zu thun, einmal die leichten flammigen Theilchen zu entfernen und zweitens die reinen Griesen von jenen abzusondern, an welchen noch Kleie hängt. Durch eine möglichst ausgeglichene Griesordnung lässt sich die Wirksamkeit der Luftströme nach beiden Richtungen hin vervollkommen.

In österreichischen, ungarischen und amerikanischen Mühlen sind die Maschinen zum Sortiren, Nachsortiren, Putzen und Nachputzen der Griesen zahlreich vorhanden. Ich empfehle durchaus nicht die Annahme eines so verzweigten Systems in englischen Mühlen, denn die Erfordernisse sind hier ganz andere, aber es zeigt uns die Wichtigkeit, welche einer sorgfältigen und vollkommenen Griesputzerei in Mühlen, die mit den unserigen in Wettbewerb stehen, beigelegt wird.

Zum Nachsichten sind nicht unbedingt besondere Maschinen erforderlich, ausgenommen vielleicht einige Becherwerke, welche die Griesen zweiter Güte von der einen Putzmaschine auf eine andere mit passender Bspannung oder auf einen Sortirerbringer bringen. Beim Nachputzen sind die leichten flammigen Theilchen bereits entfernt, lässt man nun die Griesen zweiter Güte über ein Sieb mit etwas groberer Bspannung gehen, so wird die Wirkung wesentlich vervollkommenet, während andererseits die nach den Vorsichtern angewandte Lüftung der Schrotungen die Griesen für die Reinigung vorbereitet. Die Folgen einer unvollständigen Reinigung zeigen sich beim Auflösen und Ausmalen der Griesen nicht nur in der Verschlechterung des Mehles, sondern auch in der Notwendigkeit einer grösseren Anzahl von Durchgängen. Je reiner das Putzgut, umso schneller kann die Vermahlung beendet werden.

Ganz abgesehen davon, dass die grossen Mühlen die Vermahlung mit einer grösseren Anzahl von einzelnen Durchgängen ausführen, so werden in ihnen auch die verschiedenen Zwischenerzeugnisse getrennt und in einer ihrer Beschaffenheit entsprechenden Art behandelt. Diese besondere Behandlung der Zwischenerzeugnisse ist notwendig zur Erzielung sehr guter Beschaffenheit und hoher Ausbeute des Mehles selbst in denjenigen Fällen, wo nur eine oder zwei Sorten Mehl erzeugt werden. Ich muss nachdrücklich darauf hinweisen, dass das Ergebnis in Mühlen, welche das kurze Malverfahren anwenden, entweder in Güte oder in Ausbeute geringer als das grosser und vollkommener Mühlen ausfällt.

Aus obiger Vergleichung grosser und kleiner Mühlen geht klar hervor, dass die Vortheile sich alle auf Seiten der grossen Mühlen befinden. Betriebs- und Herstellungskosten einer 20-Sackanlage im Vergleich mit einer kleinen Mühle, welche stündlich 1 Sack Getreide vermählt, bei der gleichen Zahl von Schrotungen und selbstthätiger Einrichtung, stellen sich sehr zu Ungunsten der kleinen Anlage. Ich komme deshalb zu dem Schlusse, dass nur das nicht selbstthätige oder stufenweise System es den kleinen Mühlen ermöglicht, sowohl in Güte als auch in

kifizetett munkabér jelentékényen nagyobbodnék, de ez mint látjuk, nem áll.

A fokozatos rendszer nem áll egyébből, mint abból, hogy ugyanannyi gépen különböző munkákat végezzék, de különböző időben, vagyis, hogy ez alatt csak egy és ugyanazon gépnek a különböző őrési termékeknek egymásutáni kezelésére való használatát értjük. Ez a berendezés költségeit jelentékényen csökkenti s a mellett a malmot a használható erő változásaihoz alkalmazza. Mig másrészt a gépeken való átmenetel számát a szerint, a milyen számú lisztet kívánunk, szaporítani vagy kevesíteni lehet.

A gépek száma az átlagos használati erőtől függnek, minél nagyobb és minél szabályosabb ez, annál jobban megközelítene a malom az önálló berendezést s annál inkább lehetne az átmenetelk számát kisebbíteni.

Különböző utak vannak tehát arra, hogy a fokozatosan működő malomban a munkát czélszerűen és eredményesen kihasználhassuk, de előadásom további folyamában csak arra kell szorítkoznom, hogy olyan malomnak a munkáját megmagyarozzam önknek, a mely bizonyos számú gépekkel dolgozik.

(Folytatás következik.)

A liszthengerek, osztályozó-gépek, sziták stb. tisztítására alkalmas új eszköz.

Semmit sem átal a molnár annyira, mint a csirizes gázét.

Az a kérdés, hogy miképen lehet az ily gázét legczélsebb-rében megtisztítani, oly pontosan ismétlődik minden évben, hogy bámulatra ragadja az embert. Az ajánlott szerek pedig soha sem változnak, mindig ugyanazok: kretálval vagy pénzdarabbal való levakarás, a gázenak levétele és kézzel való kidörzsölése vagy levelete és kimosása, vagy pedig mosása levél nélkül. Az ajánlott eljárások mindenike czéla vezet, azzal a különbséggel, hogy az egyik fázisrétől a másiknál, több időbe kerül, sőt némelyik ártalmas is. A mosás következtében a gáze ugyanis „összemegy”, megsűrűsödik, a 11-es számból 12-es szám lesz. Egy másik eljárás, melyet csak azonban azoknak merünk ajánlani, a kik nagyon óvatosan tudnának vele bánni, a következő:

Vashatógóból való, erre a czéla csinált edényben hevítünk izzóra faszenet s tartjuk néhány percig a tisztító gáze alá, hogy a csiriz kiszáradjon s aztán vegyünk egy köst s ennek fokával vakarjuk le óvatosan. Igaz, hogy ez veszélyes eszköz, mert már többször megessét, hogy a tisztító tárgyak egyrészt elégette vagy megszenesítette. A legczélsebb mód a gáze betömődésének megakadályozására mindenesetre az őrési anyag leltése, a szekrények szellőztetése s a gázenak rövid időközökben való kefélése. Ily módon a gázét sokáig tisztán lehet tartani.

Az osztályozó-szekrényt sokan már csak akkor kezdik kefélni és szellőztetni, midőn már minden munka hasztalan, mert a gázét úgy bevonta a csiriz, hogy deszkához hasonló. A csomók közt ékalkalú hejrések akadnak meg, a nedvesség mindig több és több ilyen pikelyt szí, oda, a hol aztán úgy összetapadnak, hogy az egész gáze néhány hét alatt pergament-papiroshoz

Procentsatz dieselben Ergebnisse wie die grossen Mühlen zu erreichen.

Ich ziehe den Namen stufenweise Müllerei vor, weil er deutlicher ist als der Ausdruck »nicht selbstthätig«, da man aus diesem letzteren folgern könnte, dass ein wesentlich grösserer Betrag an Handarbeit erforderlich sei, wodurch die gezahlten Arbeitslöhne sich beträchtlich vermehren. Dies ist jedoch nicht der Fall, wie Sie sehen werden.

Das stufenweise System ist nichts anderes als die Vollziehung einer Anzahl von Vorrichtungen auf denselben Maschinen, aber zu verschiedenen Zeiten, oder mit anderen Worten der abwechselnde Gebrauch einiger Maschinen zur Behandlung der verschiedenen Erzeugnisse. Dies vermindert die Kosten der Anlage beträchtlich und passt die Mühle den Veränderungen der nutzbaren Kraft an, während man die Zahl der Durchgänge durch die Maschinen, je nachdem besonders die eine oder andere Sorte Mehl verlangt wird, vermehren oder vermindern kann.

Die Zahl der Maschinen würde von der durchschnittlichen nutzbaren Kraft abhängen, je grösser und je regelmässiger diese ist, desto näher würde die Mühle einer selbstthätigen Anlage kommen und desto mehr könnte die Zahl der Durchgänge vermindert werden.

Es gibt also verschiedene Wege, die Arbeit in einer stufenweise arbeitenden Mühle erfolgreich auszuführen, doch muss ich mich darauf beschränken, Ihnen die Arbeit einer solchen Mühle mit einer angenommenen Zahl von Maschinen zu erklären.

(Fortsetzung folgt.)

Ein einfaches Instrument zur Reinhaltung der Gaze der Mehl-Cylinder, Sichtmaschinen, Siebe u. s. w.

Verkleisterte Gaze ist für jeden Müller der verhassteste Anblick!

Die Frage, wie man solche Gaze reinigt, wird jährlich mit einer Regelmässigkeit wieder aufgeworfen, die ganz erstaunlich ist. Die angegebenen Mittel bleiben immer dieselben: Abschaben mittelst Kreide, eines Geldstückes, Abnahme und Ausreibung der Gaze zwischen den Händen, oder Abnahme und Waschen, oder auch Waschen ohne Abnahme. Jedes Mittel führt zum Ziele, das eine oder andere ist nur mehr oder weniger unständlich, zeitraubend und auch nachtheilig. Durch das Waschen wird nämlich die Gaze dichter, sie läuft zusammen, aus Nr. 11 wird annähernd Nr. 12. Ein anderes Mittel, das aber nur bei Wahrung grosser Vorsicht zu empfehlen, ist folgendes:

Holzkohle wird in einem Eisenblechkasten zur Gluth gebracht und dieser dann wenige Minuten unter die Siebtücher gehalten, damit der Kleister austrocknet. Dann wird derselbe mit dem Messerrücken oder einem Geldstück abgerieben. Bei Anwendung dieses gefährlichen Mittels ist schon mancher Ueberzug verbrannt oder theilweise verkolbt worden. Das beste Mittel, die Verkleisterung der Gaze zu verhindern, bleibt immer die Abkühlung des Mahlgutes, Lüftung der Kasten und Abbrsten der Gaze in nicht zu langen Zeiträumen: dadurch ist man im Stande, die Gaze lange Zeit rein zu halten.

Es wird vielfach mit dem Abbürsten und der Lüftung der Siehtkasten erst dann begonnen, wenn es zu spät, also die Gaze stellenweise brettarig verkleistert ist. In den Maschen bleiben nach und nach keilförmige Schalen splitter stecken, der Schweiss zieht immer neue an und verpicht sie in den Öffnungen und nach nur wenigen Wochen sieht die Gaze wie ein Stück Pergament aus. Der Müller muss deshalb sein Augenmerk darauf

használt. A molnárnak tehát fölglyelmét arra kell fordítani, hogy a betömődést s összepapadást minelőbb észrevesse és megakadályozza. A miute azonban az eles kefe nem elegendő. A »Deutscher Müller« egy egyszerű és igen czélszerű eszközt ismertett a következő módon:

Egy molnármaster a lipsei kerületből, a kinek több mint 50 éves gyakorlata van, meglátogatott bennünket s elmondta nekünk, hogy mi módon tartja gázéjait tisztán. Fölszözlött, hogy eszközét nála nézzük meg, megérdemli a fáradságot, mert olyan egyszerű, hogy bárki azonnal utánozhatja. Ultrakeltek tehát s öszintén bevalljuk, hogy az illető eszköz valóban bámulatosan egyszerű, úgy, hogy az illető molnármaster övatosságát természetesen találtuk.

Az egyik hengeren a gáze, a mely már közel hét év óta használatban van, egy 4 cm. szélességű gyűrű kivételével a befutásnál legkevésbé sem volt betömődve, mert a molnármaster minden 8—10 nap alatt készüléket egyszer végig húzza rajta s minden eszirtől tisztán tartja. Az ékszerű héjkipelyeket, a melyek a csomók köz megakadnak s a kis eszirt-szemcséket a készülék olyan pontosan kitisztítja, hogy valódi gyönyörűséggel tisztítottuk meg magunk is a hengernek egyrészt. Az apró eszirt-szemcsék és korparcsók csak úgy repültek! A gázét, megtisztítása után, a melyet tehát nem kellett levenni, még le is köföli s a henger olyan, mintha akkor vették volna.

Ezen egyszerű készülék, melyet a nagy mint a kis malomokban egyaránt használhatnak, sok kellemetlenséget fog elhárítani s sok költséget lehet majd vele megakartarítani. Nemcsak henger-uzatokat lehet vele tisztítani, hanem a rámas gázét is, nemkülönb a darasztitógépek szitáit is.

A mi a költséget illeti, az valóban neveltség; az egész készüléket 25—30 krajczárért elő lehet állítani, a leírás stb. szinten csak néhány krajczárba kerül, ellenben a csomagolása már valamivel többbe (portoval együtt), mintegy 35—40 krajczárba kerül.

Mióan a készülék értékét egészen pártatlannal becsljük, úgy 5 forinttal valóban nem takadunk túl, mert hiszen nem az anyag értéket kell tekinteni, hanem a hasznót, melyet nyújt. Az említett molnármaster azonban igen szerény haszonnal is megelégszik, melyet neki sikeres kísérletei hajlani fognak, mert inkább sziveséget akar tenni kollégáinak, a kik a gázok beesirizelését megakadályozni szeretnek. Molnárnak azt is nagyon jól tudja, hogy találmányát azonnal utánozni fogják, azért rá szabaddmat nem is veszi, legfőlebb mintavédelmet kér rá. Ezért árárt 3 márkában és 50 filléren szándékozik megszabni, oly feltétellel, hogy minden vevő becsületzóval vagy írásban arra fogja magát kötelezni, hogy azt csak saját malmban fogja alkalmazni s nem fogja utánozni és más molnároknak eladni.

TARIFA-ÜGEEK.

A magyar állanvasutnak szállítási díjtételeinek reformja. Mint a »Zeitschrift für Eisenbahnen«-nak Budapestről írják, az új tarifa az eddigi állapotokkal szemben nagymérvű egyszerűsítést fog magával hozni, mert egyelőül úgy látszik a refektáit utján nyujtotl kedvezmények a hivatalos tarifába fölvetéinek, másfelől pedig ez utóbbi alapjául jóval nagyobb utegység, nevezlesen 10 kilométer vétéik föl. Ebből azt lehet következtetni, hogy a reformnak a czöjta nagyobb utegység alkatasában áll. A budapesti és bécsi viszonylatokk illetőleg az új tarifa tételei az eddigiekkal szemben a következők lesznek.

richten, den Beginn der Verkleisterung rechtzeitig zu verhüten und hierzu reicht erfahrungsmässig ein scharfer Borstenbesen nicht aus. Der »Deutscher Müller« hat ein einfaches und wirkungsvolles Instrument kennen gelernt und beschreibt dasselbe auf folgende Weise:

»Ein Müllermeister aus dem Bezirk Leipzig, der mehr als 50 Jahre Praxis hinter sich hat, besuchte uns und schilderte sein Verfahren, die Gaze rein zu halten. Das dazu benutzte Instrument sollten wir uns jedoch an Ort und Stelle ansehen und zwar, weil es so sehr einfach und von Jedermann sofort nachgemacht werde. Wir machten uns auf den Weg und gestehen offen, dass das betreffende Instrument in der That verhältnissmäßig einfach war und uns die Vorsicht des betreffenden Müllermeisters einleuchtete.

Die Gaze auf dem dem einen Cylinder, die etwa seit 7 Jahren Dienste verrichtet, hatte mit Ausnahme eines Ringes von 4 cm. Breite am Einlaufe keinerlei verkleisterete Stellen, in Zwischenräumen von 8—10 Tagen fährt der Müllermeister mit dem Instrument über die Gaze und hält sie so rein. Die keilförmigen Schalenheile, die in den Maschen stecken, kleine Kleisterpunkte entfernen das Instrument so vollständig, dass es für uns eine Lust war, ein Stück des Cylinders zu reinigen. Die kleinen Kleisterpunkte und Kleisterplättchen fliegen nur so weg! Nach Bearbeitung der Gaze, die man also nicht loszunehmen braucht, wird sie mit einem Borstenbesen abgehürstet; der Cylinder sieht dann wie neu überzogen aus.

Das einfache Instrument wird, wenn es in der Hand jedes Müllers ist, gleichgültig ob Gross- oder Kleinnühle, viele Ausgaben und Widerwärtigkeiten aus der Welt schaffen. Man kann damit nicht nur Cylinder-Heurzüge reinigen, sondern noch bequemer die Gaze auf den Rahmen der Sichtmaschinen und den Sieben der Griesputzmaschinen.

Was nun den Kostenpunkt betrifft, so ist derselbe ein, lieberlich geringer; das Instrument wird mit etwa 45—50 Pf. hergestellt sein. Beschreibung u. s. w. (etwa wie vorstehend) kostet auch nur wenige Pfennige; die Verpackung dagegen wird etwas theurer, sie stellt sich mit dem Porto (50 Pf.) auf 75—80 Pf.

Wenn wir ganz unparteiisch den Werth des Instrumentes schätzen, so sind 10 Mark nicht zu hoch gegriffen, es kommt ja nicht auf den Werth des Materials an, sondern auf den Nutzen, den es gewährt. Unser Müllermeister will jedoch nur einen bescheidenen Nutzen aus seinem mit Erfolg gekrönten Versuchen ziehen, er will in der Hauptsache seinen Kollegen, die das Verkleistern der Gaze verhindert sehen möchten, einen Gefallen erweisen. Er weiss auch recht gut, dass das Instrument sofort nachgemacht wird, ein Patent kann er deshalb nicht darauf nehmen, höchstens als Muster schützen. Er beabsichtigt deshalb den Preis mit 3 Mk. 50 Pf. für das Stück anzusetzen, mit der Bedingung, dass sich jeder Abnehmer auf Ehrenwort oder schriftlich verpflichtet, das Instrument nur für seinen Gebrauch zu erwerben es nicht nachzumachen und an andere Müller zu verkaufen.

TARIFARISCHES.

Die Reform des Frachttarifs der ungarischen Staatsbahnen. Wie man der »Zeitschrift für Eisenbahnen« aus Budapest schreibt, wird der neue Tarif eine wesentliche Vereinfachung gegenüber dem bisherigen Zustande herbeiführen, indem einerseits die bisher im Refektionenwege gewährten Nachlässe in dem officiellen Tarif aufgenommen erscheinen, andererseits dem letzteren eine grössere Weingeit, nämlich eine Länge von zehn Kilometern, zu Grunde gelegt wurde. Darans würde hervorgehen, dass die Reform nur die Einführung einer grösseren Weingeit ins Auge fasst. Für die Relation Budapest-Wien würden sich die Sätze im Vergleiche zu den bisherigen wie folgt stellen:

	Gyorsáru		Osztály		Különtarifá		
	rendes	morsóelt Kibővített morsóelt	I.	II.	1	2	3
Bécs-Budapest je- lenleg	347—	247-7	198-1	188-6	127-8	67-7	55-4 51-6
Budapest-Bécs loco január 1-től . . .	313	145	145	150	119	49	39 32
Az árleszállítás ki- tesse circa . . .	10	41	27	20	7	27	30 38
Budapest-Bécsen át	308	140	140	145	114	46	37 30

A koszirakomoly-osztályok mérésére a jelenleg érvényben levő tarifával szemben 23 és 30 százalékos között váltakozik és a Budapest-Bécsen átmenő szállítmányokra nézve még további árleszállítás lép életbe. Mint az említett lap jelenti az új árszáldalványban Fiumérá nézve különös kedvezmények vannak kiilá-
tásra véve. Az elzárólatás — egy más jelentés szerint — januártól kezdve elcsúsztatva csak korlátolt mértékben lép életbe, mert a kassa-odrigeri vasutal még nem jött létre a megegyezés. Az osztrák-magyar államvasút és a déli vasút már hozzá láttak új tarifáik kidolgozásához, melyeket a versenyvonalakon alkalmazni fognak.

Gabonaküldemények biztosított határidővel.
A magyar királyi állami vasutak igazgatóságától a következő értesítést kaptuk: Mivel az a körülmény, hogy a jelenleg szállításra kerülő jelentékeny mennyiségű gabonaküldemények mellett a magyar királyi állami vasutakon a határidő betartása nehézségeket van okoztatva, nemely szállítmányoknál arra használtatik föl, hogy a határidő pontos betartása érdekében e szállítmányok nagy pénzösszegek biztosítását és mivel ezen eljárás által intézkülni érzékeny károkat szenved, kényszerítve vagyunk ezenmel az érdekeltek tudtára adni, hogy további intézkedés azon gabonaküldemények számára, melyek a már említett módon különösen biztosítva kerülnek feladásra a herakodásig, mely lehetőleg siettelni fog, csak raklájeregek adnak ki.

A föl- és lerakodási idő leszállítása az osztrák-magyar állami vasutasszolgálat vonalán. Az osztrák-magyar állami vasutasszolgálat igazgatósága, tekintettel arra, hogy a vonalán az áruk föllrakodása következtében a forgalomban megfelelő lehoznyolásra jelentékeny mértékben növekedett meg, a kereskedelmi miniszter bejegyzésével elhatározta, hogy mindazokra az áruira nézve, melyeknek föllrakása és elszállítása az illető felek részéről eszközlendő, a raktározási időt e hó 17-től kezdve az össze dílmásokon további rendelkezésig az eddigi naponkénti 12 óra helyett hat órára szállítja le.

Szállítási kedvezmények.

Leszt és örömlényekre Kassáról Orló országhatárig engedélyezett díjtétel 100 kgknt 3000 kr. visszerítésen utján visszavonásig, de legkésőbb 1890. év végéig. A szállítási illeték kősi és fuvarelevenkint legalább 10,000 kgr. után fizetendő. A fölvisztás a kedvezményt igénybe vevő félre mint feladóra szóló eredeti feladási venyek alapján eszközölteik, melyek legkésőbb 1891. évi március hó végéig betegeztetendők. (V. és K. K. 124/1150.)

Leszt és örömlényekre Yuková-Dunapart vágányról Triestre engedélyezett díjtétel 100 kgknt 1110 kr. rovatolás után visszavonásig, de legkésőbb 1890. év végéig. A fuvardij kősi és fuvarelevenkint legalább 10,000 kgr. után fizetendő. Utjánvolyó-
lítás mellőzendő. (V. és K. K. 125/1163.)

MŰSZAKI APRÓSÁGOK.

A malmlokban és gyárakban szerencsétlenségek sokkal ritkábban történnek a veszélyesnek ismert gépekkel és géprezsekkel, m. p. gézkazánokkal vagy lendkerékekkel stb., mint kisebb ingyentelen géprezsekkel, melynek a kerékkötőket, szjkorongok, kapcsolások, az ékeket kiálló orni stb.; ezen többiaknak szintén védővel kellene ellátva lenniük, mert ép az ily aprósá-
gokra nem fordít az ember figyelmét és általánosan annak járja. A szerencsétlenségek legnagyobb részének általában az illető munkás saját figyelmelensége az oka. Így pl. a munkás igen óvatosan vel eljárni, ha a lértát a tengely túldúlására tá-

	Egiltug		Klasse		Specialtarif		
	normales	ermässigt	ermässigt	ermässigt	I.	II.	1 2 3
Wien-Budapest ge- genwärtig	347—	247-7	198-1	188-6	127-8	67-7	55-4 51-6
Ab 1. Jänner Buda- peest-Wien loco .	313	145	145	150	119	49	39 32
Ermässigung be- trifft circa	10	41	27	20	7	27	30 38
Budap.-Wien transit	308	140	140	145	114	46	37 30

Die Ermässigung in den Wagenladungen gegenüber dem derzeitigen Tarif variiert zwischen 23 und 35 Percent und tritt für die Relation Budapest-Wien transit noch eine weitere Ermässigung ein. Wie das genannte Blatt meldet, sind in dem neuen Tarif für Fiume besondere Begünstigungen in Aussicht genommen. Der Güter-Zonenarif gelang — einer anderen Meldung gemäss — vom Januar ab erst in beschränktem Masse zur Einführung, da bisher eine Verständigung mit der Kaschau-Oderberger Bahn noch nicht erzielt worden ist. Die Staats- und die Südbahn-Gesellschaft arbeiten bereits neue Tarife für die concurren-
denden Strecken aus.

Getreidesendungen mit Lieferzeit-Versicherung. Von der Direktion der königlich ungarischen Staatsbahnen erhalten wir folgende Mittheilung: Der Umstand, dass die Einhaltung der Lieferfrist bei der Abtransportirung der gegenwärtig zur Beförderung gelangenden sehr bedeutenden Getreidesendungen auf den königlich ungarischen Staatsbahnen mit Schwierigkeiten verbunden ist, wird von einzelnen Verfrachtern dazu benützt, um das Interesse an der genauen Einhaltung der Lieferzeit mit hohen Summen zu versichern. Nachdem uns durch dieses Vorgehen unsere Anstalt empfindlich geschädigt wird, sind wir gezwungen hiermit bekanntzugeben, dass bis auf Weiteres für jene Getreidesendungen, welche in der erwähnten Weise, besonders versichert zur Aufgabe gebracht werden wollen, bis zur definitiven Verladung lediglich nur Depotscheine ausgefolgt werden.

Herabsetzung der Auf- und Abfahrzeit bei der Oesterreichisch-Ungarischen Staatseisenbahn-Gesellschaft. Die Direktion der Oesterreichisch-Ungarischen Staatseisenbahn-Gesellschaft hat mit Rücksicht auf die durch Anbahnung von Waaren auf ihren Linien erschwerte Abwicklung des Verkehrs mit Zustimmung des Handelsministers beschlossen, die Lagerfrist in Bezug auf alle jene Waaren, deren Ent- beziehungsweise Ausladung durch die Parteien zu bewerkstelligen ist, auf allen ihren Stationen von 17. d. anfangen bis auf weitere Verfügung ausser der bisherigen zwölf Stunden per Tag auf sechs Stunden herabzusetzen.

Transportbeginnigungen.

Für Beförderung von Mehl und Mählprodukten von Kaschau nach Orlo-Landesgränze. Zugestandener Frachtsatz 3070 kr. pro 100 kgr. im Rückvergütungswege bis auf Widerruf, längstens aber bis Ende December 1891. Bei Aufgabe von oder Frachtzahlung Zahlung der Frachtkosten, pro Frachtfrieht und Wagen. Die Lijumirung erfolgt auf die schliessende Firma als Versender lautende Original-Aufgabs-Receipts, welche bis längstens Ende März 1891 vorzulegen sind. (V. és K. K. 124/1150.)

Für Beförderung von Mehl und Mählprodukten von Yuková-Dunapart-Gleise nach Triest. Zugestandener Frachtsatz 1100 kr. pro 100 kgr. im Kartirungswege bis auf Widerruf, spätestens aber bis Ende 1890, bei Frachtzahlung für mindestens 10,000 kgr. pro Frachtfrieht und Wagen. Routenvorschriften sind zu vermeiden. (V. és K. K. 125/1163.)

TECHNISCHE MISCELLEN.

Unglücksfälle in Mühlen und anderen Fabriken geschehen viel seltener bei den als gefährlich bekannten Maschinen oder Maschinentheilen, wie z. B. bei Dampfkesselein, Schwungrad etc. als bei kleinen, unansehnlichen Theilen, wie z. B. bei Räderübersetzungen, Riemensecheln, Kupplungen, hervorstellenden Nasen der Keile etc., welche letztere ebenfalls mit einer Schutzkappe versehen sein sollten, und sie für zu unschuldig hält. Ueberhaupt ist ein grosser Percentual der Unglücksfälle der eigenen Unvorsichtigkeit des betref. Arbeiters zuzuschreiben. So glaubt

maszja, hogy a lecsuzzott szíjját a korongra dobja; pedig ép ezen eljárás mellett történik legfontosabbn szerencsétlenség, mert csak a ruhájának kell a szíj és a korong közé akadnia és a legsonorúbb következményei lehetnek. Ugyanez a viszony a csatornázók ki- vagy behajlásánál, gőzpalapácsoknál, ha a gépéztekerült idegen tárgyakkal eltávolítják, továbbá lisztkeverő gépeknél, emelőgépeknél, végre szánemelőknél, csak azért, mert a munkás az illető géphez vagy tárgyakhoz már hozzá szokott és kezével odanyúl, fejét előre hajlítja vagy karját, vállát nagyon közel hozza, mert nem fél semmitől. Minél kevésbé kerékkötéssel vagy egy malommal, annál jobb.

A hengerek megmelegedéséről egy angol molnár a következőket írja: A hengerek megmelegedése különféle okokban keresendő, ennek egyik legfontosabb oka a hengerek túlterhelésében keresendő, vagy abban, hogy bizonyos fölételeknek csak munkát követelnek. Ha egy henger túlterhelést mennyiségben kap örlőanyagot, aránylag sokkal csekélyebb értékű munkát végez, azaz kevesebbet őröl, mint midőn a rendes mennyiségű őrő anyaggal lesz etetve. Egy vízszintes hengerekű hengerei közül nem tanácsos az őrőanyagot a két henger közé önteni, hanem inkább valamely oldalt, a két öszenkötődő hengerek egyikére, miáltal az anyag jobban szétoszlik; az anyagot állítólágy egy ezen célra készült deszkákra segélyléc az egyik befelé forduló henger önlétejére áhelyt, hogy az anyagot a mindkét henger közé hozsajjúk, az által az őrőanyag egyenletes szétosztással érjük el és a hengerek zakatolása azonnal megszűnik; a megőrt anyag hasonlóképp egyenletesebb, jobb és dúsabb lesz. A nevezett lap még azt is állítja, hogy a hengerek egymással távolabbra állítatnak, mert az őrőanyag nem eszmőkön jut a hengerek közé miáltal az egész érinkezési vonalra egyenlő mennyiségű őrőanyag esik.

Egy amerikai lap azt állítja, hogy szíjakkal 30 százalékkal több őröl lehetne áttenni, ha a szíj felső vagy alsó huzal helyett a külső, sima oldalt hagyjuk a korongon futni, mert állítólágy a sima, szőrös oldalt jobban *fekszik a koronghoz*, mint az érdes huzal oldal. Az általános nézet ezzel ellenkezik, talán találkoznak olvasóink közül olyankor, kik elhatározzák magukat egy próbára a megfordított szíjjal.

Fának tartóssá tétele. Ha oly fát, mely az időjárás behatásának ki van téve, ezen behatások ellen tartóssá akarunk tenni, már régi idő óta nem használunk olajfestéket és kátrányt. Ha inkább az a cétel, hogy a fát tartóssá tegyük és nem annyira az, hogy valami színt adjunk neki, úgy a carbolinum, mely közönséges csevedél alkalmatlan munkás állat is felmázolható, egyszerű alkalmazása, olésszága és ezbekezesége folytán határozottan a legelőnyösebb. A carbolinum azon tulajdonságai, hogy a fát rothadás és taplóadás ellen megvédi és három-négyeszer tartósságot nyújt neki, elegendő ismeretesek és be vannak bizonyítva. Kitűnő carbolinumot állít elő a *Michael Barthel & Co.* cég Bieschen. X. Keplersgasse 20; a bizonyítványoknak egy egész sorozata és a lélesi es. kir. mezőgazdasági-chemiai kísérleti állomás egy vegyelemzése van előlök, a melyből a következő adatokat közöljük:

Fajsúlyja	1.143
Gyuladási hőök.	210 fok C.
270—300 fok C-u párlata.	40,8%

Az elemzett próbát vízzel nem képezett emulsiót (nem zavardott) és zínkechlorid tartalmazzott, a mely legfrégább és leghatasosabbnak ismert antiszeptikum só sem nem mérgecs, sem tűzveszélyes. Nedves fákak ellen a legjobb szer, és a melllett rendkívül olécs és kioldó. Ajánljuk a olvasóinknak, hogy e legelőnyökön bizonytalan szerrel próbákat tegyenek és különben, hogy a fét beállta előtt minden faépítélet és falárgyat vele bemázoljanak.

z. B. mancher Arbeiter gerade recht vorsichtig zu sein und stellt sich mit der Leiter auf die entgegengesetzte Seite der Welle, um die herabgezogenen Riemen auf die Riemscheibe zu werfen, aber gerade so verfährt sich der Armei zwischen dem Riemen oder sonst wie und das Unglück ist fertig! Dasselbe ist der Fall, wenn Aus- oder Einrücken der Kuplungen, bei Dampfhiimmern, beim Herausheben eines zwischen das Getriebe gerathenen fremden Körpers, beim Herausheben hingengefallener Gegenstände aus grossen Kùbeln, Böttchen, Mehlmischmaschinen, bei Windmùhlen, Elevatoren, Schlittenauflägern, oben nur darum, weil der Arbeiter schon zu sehr vertraut ist mit der betreffenden Maschine oder dem betref. Gegenstände überhaupt, greift mit den Fingern zu, senkt den Kopf, den Arm oder die Schulter zu weit vor, weil er eben gar nichts befürchtet. Je weniger Rùdlerberesetzung in einer Mùhle, um so besser.

Ueber das Heilslaufen der Walzen schreibt ein englischer Mùller wie folgt: Das Warmwerden der Walzen rùhrt von verschiedenen Ursachen her, eine der Hauptursachen ist aber jedenfalls das Ueberladen der Walzen, oder das Bestreben, mit einer gegebenen kleinen Oberflàche zu viel Arbeit zu verrichten. Wenn eine Walze zu viel Mahlgut bekommt, verrichtet sie weit weniger nùtzliche Arbeit, d. h., sie leistet viel weniger, als wenn sie nur mit dem entsprechenden Quantum an Mahlgut gespeist wird. In einem horizontalen Stùhl sollte man nie das Mahlgut genau in die Mitte zwischen die 2 Walzen fallen lassen, sondern etwas mehr seitwàrts auf die eine der beiden zusammenstossenden Walzen, wodurch es sich besser ausbreiten wùrde; man soll angeblich sogar durch Abbringen eines geeigneten Bretchens, welches das Mahlgut mehr auf die eine, nach einwàrts gehende Walze leitet, das „Kollern“ der Walzen verhindern können, anstatt es zwischen die beiden Walzen fallen zu lassen, dadurch arbeitet sich das Mahlgut gleichmàssiger und das kollerne Geräusch der Walzen hòrt sofort auf; aber auch die Vermahlung wird dadurch gleichfòrmiger, besser und ausgiebiger. Das betref. Blatt behauptet sogar, dass man die Walzen etwas weniger eng kann arbeiten lassen, weil das Mahlgut nicht in Knoten fàllt, daher auf der ganzen Berùhrungsflàche gleichfalls Mahlgut erhalten, und spricht die Ansicht aus, dass die Spiesung der Walzen eine noch gùnstigere ist, wenn man die 2 Walzen anstatt nebeneinander eine ùber der anderen anràngt, welche Anordnung unser Gewàrsmann die Walzenanordnung der Zukunft nennt, wegen der gùnstigeren Speisung mittelst der unteren Walze ùber der ganzen Oberflàche.

Ein amerikanisches Blatt behauptet, man kònne mit Lederriemen um 30% mehr Kraft ùbertragen, wenn man die Riemen mit der Kerse auf der Scheibe laufen lassen, als nach der jetzigen Art, wo die Fleischseite nach innen liegt, weil sich angeblich die glatte Haarseite besser an die glatte Scheibe anlegt, als die rauhe Fleischseite. Die allgemeine Ansicht ist eine entgegengesetzte, doch dùrfte sich die eine oder andere unserer Leser doch entschliessen, eine kleine Probe mit umgekehrten Riemen zu machen.

Dauerhaftmachung des Holzes. Dort wo man das Holz, das den Witterungseinflüssen ausgesetzt werden muss, dauerhaft gegen diese Angriffe machen will, greift man schon lange nicht zu Oelfarben und Theer. Kommt es mehr auf die làngere Dauerhaftmachung des Holzes, auf die Erzielung eines bestimmten Parthenones an, so verdient Carbolinum, das mit einem gewòhnlichen Pinsel durch jeden Arbeiter aufgetragen werden kann, entscheidend den Vorzug in Folge seiner einfachen Anwendung, Billigkeit und Zweckmàssigkeit. Die Eigenschaften des Carbolinums, das Holz vor Fàulnis, Verstocken und Schwamm zu bewahren und selbst eine drei- bis vierfache Dauer zu verleihen, sind ja bekannt und bewàhrt. Ein vorzùgliches Carbolinum erzeuget die Firma *Michael Barthel u. Co.* in Wien, X. Keplersgasse 20; es legen uns diesbezüglich eine Reihe Atteste und eine Analyse der k. k. landwirthschaftlichen chemischen Versuchsanstalt in Wien vor, der wir folgendes Resultat entnehmen:

Spezifisches Gewicht	1.143
Entzùndungspunkt	210 Grad Celsius
Destillat von 270—360 Grad C.	40,8 Percent.

Die Probe lieferte mit Wasser keine Emulsion und enthielt Zínkechlorid, bekanntlich wirksamstes und theuerstes antiszeptisches Salz; ist weder giftig, noch feuergefàhrlich. Die feuchte Wùnde ist es ein vorzùgliches Mittel, wobei es auch ausserordentlich billig und ausgiebig ist. Wir empfehlen unseren P. T. Lesern Versuche mit diesem bestbewàhrten Mittel vorzunehmen, besonders vor Eintritt des Winters alle Holzgebàude und Gegenstände damit anzustreichen.

kényszerűséggel vagy más foglalkozást keresnek, vagy alkalmatlan helyeken építenek malmokat, s a mellett, hogy malmaikat fenn tartani igyekeznek, önkre mennek. Magától értődik, hogy abból senkinek sincs haszna, hogy ezek az emberek önkre mennek. A malomipar hanyatlását s e hanyatlásnak a gabonakereskedelemben való körbe befolyását maga a pénzügyminiszterium tanúsítja, Részrehajlatlan szakfőrük és valóban orosz lafuziak nyíltan bevallják, hogy a zsidók ellen fogantatosított rendszabályok mily nagy kárára vannak a keresztény lakosságnak is. Mi ennek a politika? Ezt a politikát csak olyan ember kezelményezik, a kik a zsidók állítólagos jólétéről mesésnek s a zsidók jogainak korlátozására törekednek. Szerencse azonban, így fejezi be közleményét a petervári Novosti, hogy nincs olyan rossz, a minék jó oldala is ne volna. A malomiparban beállott válság, melyet a zsidóknak a vidéki malmoktól való eltűlése előidézt, feltárja előttünk azokat az okokat, melyek miatt az általános gazdasági válságnak támadt, mely alatt hazánk most sínylődik.

Lockert L. úr, kit a malomipar terén szakfőrünk ismernek el, constátálja a »Blé« című lapban, hogy Franciaországban az utóbbi évtizedben az izlés a kenyér felhőrségére nézve jelentékeny változást szenvedett. Míg 10—12 év előtt falun igen sok feketé kenyeret fogyasztottak, jelenleg már a legutóbbi maribányiakon is majdnem kizárólag fehér kenyert találni, mire a molnárvilágnak figyelemmel kell lennie.

KERESKEDELEM ÉS FORGALOM.

A tőzsdeügynökök tevékenységének szabályozása. A tőzsdetársaság legújabbán tartott teljes ülésében elhatározta, hogy ez év november 1-től kezdve a tőzsdeügynökök a megbízók számára általól ízeletek könyveskéikbe azonnal bejegyezni és nyolc nap folyósítás alá a köztételt kiszolgáltattai vagyis minden kitélt nyolc nap alatt szabályozni. Illetőleg »a vezető megnevezési« kötelesek; ha a tanács e határozata esetlennben nem tartalmak, a tőzsdé fejeletti tanácsának kell ily esetben határoznia és a rendelet ellen vétőket megbüntetnie. Az erre vonatkozó hirtelmeny szóról-szóra a következők hangzik:

»Ha a tőzsdé-ügynök egy általa közvetített gabonahatáridő-üzletben megbízójának mindjárt a megbízás átvetelénél a másik szerződő fél nevében nem jelenik, köteles, a nélkül, hogy erre felszólították — a mennyiben rövidebb határidő köztive nincs — legkésőbb nyolc nap általól e köteleességnek eleget tenni és a megbízójának egy alkalmas czéget megnevezni. Ha az ügynök e kötelezettségének nem felel, a megbízójának jogában áll a záros határidő utolsó napját követő hétköznap déli tőzsdéjén a börzeügynök költségére tiltakozás mellett az üzletet szabályozni. Ha a megbízó e joggal nem él, az üzlet seneminek tekintetik.

E rendelettel szemben az ügynökökben élénk mozgalom keletkezett és pedig e mozgalom a jogos ügynökök egyesületéből indult ki, az egyesület ugyanis azt a határozatot hozta, hogy ezen nemcsak az ügynökök, hanem a budapesti gabonakereskedők legnagyobb részének érdekeit is sértő rendelettel szemben egy rendkívüli közgyűlés egybehívása állt fognak állást foglalni. Az ügynökök gyűléseket tartottak, melyek a fentebbi hirtelmeny felfiggesztését kívánták és azt a javaslatot tették, hogy a gabonahatáridőüzlet mindenki érdekeit megóvó szabályozására kereskedőkben és ügynökökben enyhe hitvassék össze. E kívánások

Brod to verdienen. Was hat damit die Politik zu thun? fragte ein Anderer, ebenfalls ein geborener Russe. Dem Referate des Herrn Bogomassow war die Erklärung einiger Mitglieder vorausgegangen, dass man in dem Mangel an grossen Hartweizen und in dem Fehlen eines grösseren Mehlszugs aus den Provinzen einen der Gründe für die Geringsfügigkeit des Exports sehen müsse. In der That, so heisst es in dem genannten Blatte weiter, gehen in Folge der Beschränkungen der jüdischen Unternehmungen in diesem Handelszweige die Geschäfte in den Gouvernements Podolien und Kiev sehr flau. Die Juden wenden sich gezwungenermassen entweder anderen Beschäftigungen zu, oder sie bauen Mühlen an ungeeigneten Plätzen und ruiniren sich bei der Benützung, sie dort in Gang zu erhalten. Selbstverständlich hat Niemand einen Vortheil davon, dass diese Leute sich ruiniren. Für den Verfall des Mühlengeschäfts und den schädlichen Einfluss auf den Getreidehandel trit das Finanz-Ministerium selbst als Zeuge auf. Für die Nachtheile, welche der christlichen Bevölkerung aus jenen traurigen ökonomischen Verfügungen erwachsen, sprechen sich unparteiische Sachkenner und wahrhaftige russische Patrioten offen aus. Was ist hier Politik? Diese Politik geht nur von solchen Personen aus, die den angeblichen Wohlstand der Juden schülden und nach Beschränkung der Rechte der Juden streben. »Zum Glück aber — so schliesst die »Petersburger Novosti« ihren Bericht ab — gibt es nichts Schlechtes, das nicht auch eine gute Seite hätte. Eine partielle Krisis, wie sie in der Mühlen-Industrie, durch die Entfernung der Juden vom lachen Lande etc. hervorgerufen worden, eröffnet uns den Blick auf einen der Gründe der allgemeinen ökonomischen Krisen, welche unser Vaterland jetzt durchlebt.«

Der bekannte Spezialist im Mühlwesen, Herr L. Lockert in Paris, constatirt im »Blé«, dass der Geschmack in Bezug auf die Weisse des Brodes in Frankreich im letzten Jahrzehnt sich im Ungeheuren geändert habe; während man noch vor 10—12 Jahren in der Provinz viel schwarzes Brod ass, trifft man jetzt schon in den entlegensten Weibern fast ausschliesslich weisses Brod an, was die Müllerwelt beachten muss.

HANDEL UND VERKEHR.

Regelung der Thätigkeit der Börsenagenten. Die jüngst abgehaltene Plenarversammlung des Börsenrathes hat bestimmt, dass die Agenten vom 1. November l. J. anfangen gehalten sind, die für ihre Kommitenten abgeschlossenen Geschäfte sofort in ihren Büchereien einzutragen und die Schlussposten innerhalb acht Tagen auszufolgen, beziehungsweise alle Schliesse innerhalb acht Tagen zu reguliren, respektive »die Hand aufzugeben«; im Nichtbeachtungsfalle der Disziplinarrath der Börse über die Ansehenlassung dieser Anordnung entscheiden und entsprechende Strafen verhängen soll. Die hierauf bezügliche Kundmachung lautet wörtlich:

»Hat der Börsé-Agent bei durch ihn vermittelten Getreide-Termingeschäften seinem Auftraggeber nicht sofort bei Uebernahme des Auftrages den Namen des Gegencontrahenten aufgegeben, dann ist er verpflichtet ohne Heizu eine Auforderung abzuwarten — insofern eine kürzere Frist nicht bedungen ist — spätestens in acht Tagen dies nachzutragen und dem Auftraggeber eine diesen konvenirende Firma aufzugeben. Wenn der Agent diese Verpflichtung nicht Genüge leistet, stellt dem Auftraggeber das Recht zu, das Geschäft an der Mittagbörse des dem letzten Tage des Präklusiv-Termine folgenden Werktages unter Protest für Rechnung des Börsé-Agenten zu reguliren. Insofern der Auftraggeber von diesem Rechte keinen Gebrauch macht, wird das Geschäft als null und nichtig betrachtet.«

Gegen diese Verfügung ist in Agentenkreisen eine lebhaftige Bewegung ausgebrochen und zwar ist dieselbe von den Verantwörtlichen Agenten ausgegangen, welcher den Beschlus fasste, gegen diese, nicht nur das Interesse der Agenten, sondern auch einen grossen Theil der Budapestser Getreidehändler schädigende Verfügung durch eine Anwesenheit einer ausserordentlichen Versammlung der Börsé Stellung zu nehmen. Es wurden Versammlungen der Agenten abgehalten, welche die Suspensurung obiger Kundmachung verlangen und den Vorschlag machten, behufs endgültiger, alle Interessen waltender Regelung des Getreide-Terminhandels eine Enquete von Kaufleuten und Agenten einzuberufen. Diese Wünsche würden in einem Memorandum gefasst und durch eine Deputation dem Präsidenten des Börsenrathes Baron Kochmeister überreicht, welcher jedoch erklärte, dass der Börsenrath seinen Beschlus nach reiflicher Erwägung erbracht habe und dass er die Erfüllung des Wunsches der Sistirung der Kundmachung vom 21. d. und Einberufung einer Enquete nicht in

egy memorandumban foglaltatták össze, melyet egy küldöttség a földesitanács elnökének, báró Kochmeisternek államtalát, az elnök azonban kejelettelte, hogy a földesitanács éret megfontolás után hozta határozatát és azon kivátszandó teljesítést, mely szerint a rendelkezett hatályon kívül helyezték és enyűtve hívassók egybe, kielátása nem helyezteli, de az őrnyökök esetleges reformjavaslataikat írásban benyújtatták. E kijelentés az őrnyökök és a gabonakereskedők egy második gyűlést tartottak, melynek végrehajtóbizottsága a hó 30-án báró Kochmeisternek, a földesitanács elnökének egy második beadványt adott ki, mely a határidőgűzet szabályozására konkrét javaslatot foglyal magában. E javaslat szerint a közteli céduláknak törvényes alakot kellene adnia, illetőleg a felekre kellene bízni, hogy vajjon közvetlen közteli levellet cseréljenek-e ki, vagy megelégedjenek az őrnyökök közteli céduláival. Egyidejűleg a beadványt a vegyes enyűtve megtartásra íránt már kifejezre juttatott kérését megújítja. Báró Kochmeister átvette a kérévnyit és kijelentette, hogy azt a földesitanács és hó 31-én megtartandó teljes ülésében határozatra hozza előterjeszti. A mozgalom eredményéről annak idején mindenesetre értesíteni fogjuk olvasóinkat.

Hibás lisztzámozás. Az aradi Szechenyi-gűzmalomnak — Rouibcsék testvérek elleni perében, a budapesti földesbírósgű felépést keresetével utalatosította és az alperes által törvényességt vizsonkereset értelmében felépést arra kötelezte, hogy 8 nap alatt 10 waggon 9-os szűmőszűlet 85, export jelű szűmőszű, felépést ezen szűmőszű és szégyelvezésű szűmőszű, méterműszűnként 6 fűl 50 kret szállítson. Az ítélet jogerőre emelkedvén, alperes végrehajtásért folyamodott, azonban a budapesti törvényesek a végrehajtást elrendelésé megtagadta, indokul azt hozták föl, hogy az es szószűmőszű 85 szűmőszű lisztminőség tekintetében gyengébb, a bírósgű pedig oly szűmőszű érvényesítéséhez, mely mások megvesztésére irányul, intézkedéseivel nem járható. Ezen határozat ellen alperes felfővnyomással el a budapesti bír. táblához mely a végrehajtást elrendelésé kímélővé, hogy a budapesti törvényesek, mint a végrehajtást elrendelésé megkeresett bírósgű, a budapesti földesbírósgű ítéletének felbírálását nem jogosult. Ezzel azonban a dolgok nem ért véget, mert Kozma Sándor földesbírósgű, a földesbírósgű fenti ítélete miatt panaszt adott be a budapesti bír. tábla fejeelmi bírósgűhoz, melyben az ítélet hozatalában részt vett bírák ellen a fejeelmi eljárás megindítást kért az 1871. VIII. tcz. 20. § a pontja alapján, mely így hangzik: Fejeelmi vétséget követ el, ki hivatali kötelességét vétkesen, de nem azon bűnös ezéllől szegi meg, hogy ez által magának vagy másnak illetéklen hasznót szerezzen, vagy valakinek jótalán kárt okozzon.

Ezen panasz folytán a budapesti bír. tábla fejeelmi bírósgűának elnök, nyilatkozatra hívta fel a földesbírósgű öt tagját, a felhívásban előadva, hogy a közdávó bír. földesbírósgű az ítélet miatt emel panaszt, mely ítélet a panasz szerint nemcsak az erkölcsiségét és igazságát, hanem a bírósgű-örvényvel is összevethető jöhet. Halak bírósgű földesbírósgűk között az egész független — így hangzik továbbá a felhívás — vannak mégis határok, melyeket gyűzelemkel kell venni és melyeken túllépni nem szabad. Eme határokat az erkölcsiség és törvényesség kezézik és a bírósgű ítélet, a mint a törvényvel összehasonlítva nem jöhet, ép oly kevésse rendelhet el az erkölcsiség elveibe ütözök és személtőlég család megvesztésére vezetett szűmőszűgűtásokat. Ezen felhívás folytán a földesbírósgű tagjai beadtak nyilatkozatukat, melyben a bírósgű meggyűzését és szűmőszűgűtése mellett álltak azok az ellen, hogy a közdávó bír. földesbírósgű a bírósgű meggyűzést felbírálja és legfőbb fórumnak tartsa magát abban a kérdésben, vajjon valamelyik ítéletben nyilvánított bírósgű meggyűzés az erkölcsiség, vagy az igazság nem ütözöké össze; ezután a bírósgű tagjai kimutatták, hogy a megtagadott ítélet a kereskedelmi jog, szokás és a lisztüzlet törvényekért tekintve, helyes és törvényes állapot áll.

A budapesti bír. tábla fejeelmi bírósgűának Sárkány József elnöklete alatt a panaszt a nyilatkozattal együtt zárt ülésben beható tanácskozás tárgyalta tette és ennek alapján elhatározta, hogy a földesbírósgűt ama öt tagja ellen az 1871. VIII. t. cz. 20. §-ának a) pontja értelmében a fejeleműt által benyújtott panaszban fűlőszűt okok miatt a fejelemi vizsgálat megindítandó. A vizsgálat vezetéseivel Wattai Dező bír. táblái segédbíró bizatot meg.

Az Ausztia-Magyarországi és Németországi küldötti vámpolitikai viszony. Mindazok a különböző előzmények,

Aussicht stellen könne, dass aber etwaige Reformvorschläge schriftlich eingereicht werden können. Auf diese Entscheidung hin fand eine zweite Volksversammlung der Agenten der Getreidehändler statt, deren Actiocomité am 30-ten d. des Monats, in welchem der Baron Kochmeister die zweite Eingabe überreichte, in welcher ein positiver Vorschlag zur Regelung des Terminhandels enthalten ist. Derselbe geht dahin, dem Schlusszettelverkehr eine legale Form zu geben, resp. die es dem Uebereinkommen der Parteien zu überlassen, die sich die zweite Eingabe brieflich austauschen oder sich mit dem Schlusszettel des Agenten begnügen. Gleichzeitig wird in der Eingabe neuerlich um die Einberufung einer gemischten Enquête angesucht. — Baron Kochmeister nahm die Punkte entgegen, um welche die zweite Eingabe ersuchte der am 31. d. N. stattfindenden Plenarversammlung des Börsenrathes zur Entscheidung vorlegen. Wir werden über den Ausgang dieser Bewegung jedenfalls berichten.

Unrichtige Mehl-Numerierung. Das Budapesters Börsen-Schiedsgericht hat in einem Prozesse der Arader Szechenyi-Mühle gegen Bruder Rouibcsiek ein Urtheil gefällt, dahin gehend, die Klage führende Mühle habe an B. R. binnen 8 Tagen 10 Waggons Mehl Nr. 9 mit der Exportzeichnung 87/4 und mit Pflömen und Marken der klägerischen Firma versehen, zu fl. 5.50 per q zu liefern. Als das Urtheil in Rechtskraft erwachsen war, suchten B. R. um Execution an, allein der Budapesters königliche Gerichtshof verweigerte die Anordnung der Execution mit der Motivirung, dass Mehl Nr. 9 qualitativ schlechter sei als das 87/4, das Gericht aber könne die Geltendmachung eines solchen Vorhalsens, das sich auf die Irreführung dritter Personen richtet, nicht unterstützen. Gegen diesen Beschluss recurirten B. R. an die königliche Tafel und diese Tafel und die Execution an und erklärte zugleich, dass der Budapesters Gerichtshof als das zur Anordnung der Execution requirirte Gericht nicht berechtigt sei, das Urtheil des Börsenschiedsgerichtes zu revidiren. Wegen des oben erwähnten Urtheils des Börsenschiedsgerichtes hat nun der königliche Oberstaatsanwalt Kozma eine Klage beim Disciplinargerichte der Budapesters königl. Tafel erhoben. In dieser Klage bitet er, gegen jene Mitglieder des Schiedsgerichtes, die an der betreffenden Urtheilsfällung theilgenommen, um die Einleitung des Disciplinarverfahrens. Er beruft sich hiebei auf einen Gesetzesparagraph, welcher lautet: „Ein Disciplinarvergehen bezieht derjenige, der seine Amtspflicht culplos, aber nicht in verbrecherischer Absicht vermisst, um hiedurch sich oder einem Anderen einen widerrechtlichen Nutzen zu verschaffen, oder um dem widerrechtlichen Schaden zuzufügen.“ In Folge dieser Klage des Oberstaatsanwaltes hat der Präsident des Disciplinarrathes der kgl. Tafel die betreffenden fünf Mitglieder des Börsenschiedsgerichtes zur Erstattung ihrer Ausserungen aufgefordert und hiebei hervorgehoben, dass der Oberstaatsanwalt wegen eines solchen Urtheils die Anklage erhebt, welches — laut der Anklage — nicht bloß mit der Moral und der Gerechtigkeit, sondern auch mit dem Strafgesetze collidiren könne. Wenn auch die Ausserung der richterlichen Überzeugung — so heisst es weiter in jener Aufforderung — vollkommen unabhängig sei, so gebe es dennoch Grenzen, welche berücktsichtigt werden müssen und die Niemand überschreiten dürfe. Diese Grenzen werden durch die Moral und die Gesetzlichkeit gezogen und so wenig das richterliche Urtheil mit dem Gesetze collidiren kann, ebenso wenig kann es Leistungen anordnen, welche gegen die Principien der Moral verstossen und augenscheinlich die fraudulose Irreführung dritter Personen bezwecken können. In Folge dieser Aufforderung haben nun die fünf Mitglieder des Börsenschiedsgerichtes ihre Ausserungen erstattet, in welchen sie namens der Unverletzlichkeit der richterlichen Überzeugung dagegen Verwahrung einlegen, dass der kgl. Oberstaatsanwalt die richterliche Überzeugung mit der Moral oder der Wahrheit collidiren. Hierauf weisen sie nach, dass das angefochtene Urtheil mit Rücksicht auf das Handelsrecht, die Usancen und die Natur des Mehlgeschäftes auf correcter und besserer Basis ruhe. Der Disciplinarrath der k. Tafel hat seltlicher Gegenstand der Untersuchung wegen sie nach, dass das Ausserung der betreffenden fünf Mitglieder des Börsenschiedsgerichtes in gemeiner Sitzung einer eingehenden Berathung unterzogen und hierauf beschlossen, dass die Disciplinar-Untersuchung gegen jene fünf Mitglieder der Börsenschiedsgerichte, auf Grund des Punktes a) des §. 20 des G.-A. VII. 1871 aus dem in der Klage des Oberstaatsanwaltes enthaltenen Gründen einleitet werde. Mit der Durchführung der Untersuchung wurde der Aushilfsrichter an der kgl. Tafel Desider Wattai betraut.

Das zollpolitische Verhältniss zu Deutschland. Die verschiedenen Präjuden für die eventuellen Verhandlungen zum Zwecke der Herstellung angenehmer handelspolitischer Beziehungen zwischen Deutschland und Oesterreich-Ungarn haben weithin ein freundliches Echo gefunden. Der wirtschaftliche

melyek az Ausztria-Magyarország és Németország között létesítendő kereskedelmi-politikai egyezmények esetleges tárgyalásaira vonatkoznak, széles körben barátságos visszhangra találtak. A gazdaság közledele, az utak elzárása, a nököltözhetetlen fogyasztási cikkek megdrágítása mindenütt csak kellemetlenségeket és elégedetlenséget szültek és mindkét államban a kereskedelmi-politikai békét és egy oly szorosabb kapocs létesítését óhajtják, mely mellett a nyugodti verseny lehetővé vána. Az eddigi tárgyalásokra hajlandóságot mutató közleményekben egyrészt a vámu-nyom eszméje is megpendítetett, másfelől pedig a túlvérsem reményeknél szemben kételkedő állás jutott kifejezésre, de nem lehet kivenni, hogy a német kormány tulajdonképen mily terv keresztülfeltele akar vállalkozni: vajon tarifa-egyezményt kíván-e, vagy egyáltalán kilátás van-e arra, hogy a gabona- és marhahízvitel megkönyösíthetők? Egyébiránt, bármikép is álljanak a dolgok, Magyarország és Ausztria kormányai készek a tárgyalásokat megkezdeni, mert egyiküket sem találják az ügy fordulatát kétségellettől. Mi azt hisszük, hogy különösen a magyar kereskedelmi miniszter volt az, a ki még a mult extendióra a kedvezményes lépéseket arra nézve megalta, hogy monarchikán megfelelő alkalommal a német kormánytól a kénytelen kereskedelmi viszony megváltoztatására hasson. Az új kifejezésre jutott kívánogás értelmében Magyarország és Ausztria kormányai e kérdés illetőleg egyeztetek fölkeresni azokat az érintkezési pontokat, melyek az egyetelt eljárást lehetségessé teszik és már a mult őszelet megtartott közös vám- és kereskedelmi konferenzia megegyezésere jutott azon elveket illetőleg, melyek a Németországgal megindítandó tárgyalásokra nézve irányadók lehetnek. Kormányaink ezek szerint a tárgyalások megkezdését illetőleg már egységes alapon állanak és a tárgyalások megkezdése részokről a legkisebb nehézséggel sem találkozhatik.

Vámmentes kenyér- és lisztbevétel Németországba. A jelenlegi érvényben levő vámdíjtétel lehetővé teszi azt, hogy a malomipari gyártnányok gabonából és hűvelystelenemé-nyekből, továbbá a közömegecs sítendy (pékárak) nem nagyobb, mint három kilogrammos csomagokban a határkerületek lakosai számára vámmentesen szállítsanak. Fontartatván a jog arra, hogy visszakész esetén a kedvezmény helyenkint korlátozott. E kedvezmény a bevittl vámnak nagy mértékben igénybe is veszik, így ez év január 1-től július végéig már 78,124 q lisztet és kenyéret szállítottak be vámnellenesen, 13,569 q megfelelő szakkának 61,219 q-val szemben. A bevittl 1890-ben Magyarországból és Ausztriából 40,219 q Oroszországból 13,569 q, Hollandiából 9,114 q, Belgiumból 9,184 q, Schweiczből 5572 q etc. volt. A legújabb időben azonban a forgalom jelentékeny mértékben megnövekedett, minék a következményeit egyelőre megtiltani sem lehet. A porosz pénzügyminiszter nevezetesen a malomtermékek bevittl kedvezményét odamodóította, hogy ez csak abban az esetben vehető igénybe, ha a beszállított mennyiséget határszéli lakosok saját háztartásukban használják el és a naponkénti ugyanazon fő számára bevittl mennyiség a törvényben megengedett három kilogramm föl nem haladja. A határszéli lakos tehát, ki Ausztriából Poroszországba három kilogramm lisztet vagy kenyéret akar szállítani, ha kell, hogy bizonyítsa, hogy a határszéli lakó, a nevezett árakat a saját háztartásában fogja elhasználni és sem ő, sem pedig családjának valamely tagja ugyanazon napon 3 kg. kenyéret vagy lisztet vagy malomipari terményt vámnellenesen nem szállított át. A kedvezményt e korlátozása annyira nyelhetetlő, hogy sok esetben a megfelen bizonyítékokat elő sem lehet teremteni és ennek következtében a vámnentes liszt- vagy kenyérbevétel nagy mértékben alá fog szállani vagy teljesen meg fog szünni.

Lisztihány Magyarországon. A Schles. Ztg.-nek a mult hóhól közli, hogy ámbár a budapesti malmok már három hét óta teljes erővel működnek, azért, mint a Schles. Ztg.-szeptember 28-iki számában írja, Budapestben mégis lisztihány van s a malmok naplótak minden este főlének nélkül zárják fel. Ennek magyarázata ez: A nagy pusztítás, melyet a legutóbbi árvíz Ausztriában sok helyen tetít, sok szák malmot megfosztott az őrési képességtől. Csehország, Morvaország, Ausztria, Tirol és Vorarlberg kénytelenek Magyarországból fedezni lisztüzsükéle-

Kampf, die Verarmelung der Verkehrswege, sowie die Vertheuerung der unentbehrlichsten Konsumartikel haben überall Unzufriedenheit und Missbilligung hervorgerufen und in beiden Staaten sehnt man sich nach einem Zustande des handelspolitischen Friedens, nach einem engeren Anschlusse, der den ruhigen Wettbewerb voneinander ermöglichen würde. Aus den bisherigen Mittheilungen, in denen von vertragsfreundlicher Seite selbst die Idee der Zollunion gestreift wurde, während von anderer Seite von alku sanguinischen Hoffnungen abgemahnt wird — ist noch nicht zu ersehen, was die deutsche Reichsregierung zu unternehmen gedenkt: ob sie wirklich einen Tarifvertrag wünscht, und ob Aussicht vorhanden ist, dass die Getreide- und Viehfleisch-Erleichterungen erlangt. Uebrigens, wie dem auch immer sei, die Regierungen Oesterreichs und Ungarns sind bereit, in die Verhandlungen einzutreten, denn sie trifft die Wendung der Dinge nicht unvorberet. Wir glauben zu wissen, dass speciell der ungarische Handelsminister es gewesen ist, welcher schon im vorigen Jahre die Initiative ergriffen hat, damit von Seite unserer Monarchie Veranlassung genommen werde, um bei entsprechender Gelegenheit bei der deutschen Reichsregierung eine Aenderung der unruquichlichen Handelsbeziehungen anzuregen. Auf den von hier geäußerten Wunsch haben die Regierungen Oesterreichs und Ungarns unter sich die Erzielung einer Verständigung über diese Frage gesucht und erreicht, denn bereits die im vorigen Herbst hier tagende gemeinsame Zoll- und Handelskonferenz hat sich auch über die Prinzipien geeinigt, die für den Fall von Verhandlungen mit Deutschland einzuhalten wären. Unsere Regierungen sind sonach über diese Angelegenheit einig und die Eröffnung der Verhandlungen würde ihrerseits nicht den geringsten Schwierigkeiten begegnen.

Die zollfreie Brod- und Mehlzufuhr Deutschlands. Der gegenwärtig in Wirkamkeit stehende Zolltarif gestattet, dass Mühlenfabrikate aus Getreide- und Hülsenfrüchten, ferner gewöhnliches Backwerk (Bäckerwaare) in Mengen von nicht mehr als drei Kilogramm für Bewohner der Grenzbezirke, im Besonderen der im Falle des Missbrauchs örtlich anzuordnenden Aufhebung oder Beschränkung der Begünstigung, zollfrei eingeführt werden können. Von dieser Begünstigung wird bei den hohen Eingangszöllen auch reichlich Gebrauch gemacht. So wurden vom 1. Jänner bis Ende Juli 1890 bereits 78,124 q Mehl und Brod gegen 51,219 q in der entsprechenden Vorjahrsperiode zollfrei importirt. Die Einfuhr 1890 erfolgte mit 40,219 q aus Oesterreich-Ungarn, mit 13,569 q aus Russland, 9,114 q aus Holland, 9,184 q aus Belgien, 5572 q aus der Schweiz u. s. w. In neuester Zeit hat aber dieser Verkehr eine bedeutende Erschwerung erfahren, welche in ihren Folgen noch gar nicht abzusehen ist. Der preussische Finanzminister hat nämlich die bei der Einfuhr von Mühlenfabrikaten etc. gewährte Begünstigung dahin eingeschränkt, dass die Zollfreiheit nur dann zu gewähren sei, wenn die eingeführte Menge lediglich in dem eigenen Haushalte eines Grenzbewohners verbraucht und an einem und demselben Tage nicht mehr als die gesetzlich zulässige Höchstmenge (drei Kilogramm) einer der benannten Waarengattungen — Mehl oder Brod — eingeführt wird. Der Grenzbevohner also, der jetzt drei Kilogramm Mehl aus Oesterreich zollfrei nach Preussen bringen will, wird den Nachweis zu führen haben, dass er im Grenzbezirke wohnt, dass er das Mehl für seinen eigenen Haushalt verwenden wird, dass weder er noch eines seiner Familienlieder an demselben Tage schon drei Kilogramm Brod oder ein sonstiges Mühlenfabrikat zollfrei hinfühergebracht hat. Diese Beschränkung ist so weitgehend, dass es in vielen Fällen nicht möglich sein wird, den Beweis zu erbringen und dass somit die zollfreie Mehl- und Brod-Einfuhr sich sehr verringern, wo nicht ganz aufhören wird.

Mehlnoth in Ungarn. Die „Schles. Ztg.“ schreibt noch im vorigen Monate, dass, wiewohl die Pester Mühlen nun schon seit drei Wochen im Vollbetriebe sind, hält in Pest eine intensive Mehlnoth an, und die Mühlen schliessen ihre Lagerböden täglich ohne Vorrath ab. Die Erklärung hierfür ist die folgende: Die Verheerungen, die das letzte Hochwasser in vielen österreichischen Provinzen angerichtet, hat hunderten von Wasser-mühlen das Mahlen unmöglich gemacht. Böhmen, Mähren, Oesterreich, Tirol und Vorarlberg sehen sich genöthigt, ihren Mehlbedarf in Ungarn zu decken, wobei — da die Anschaffungen

ket, még pedig, minthogy megrendelések sürgősek voltak, nagyobb áratok kell észlelnők mint két héttel ezelőtt. Uly két beföldi üzletet a magyar malomok már régen nem csináltak, mint a múlt hó első három hetében.

A kövezetvokat illetőleg a budapesti gabona-forgalomban a főzetalanás elhatározta, hogy a Budapesten teljesítendő szállítmányoknál a kövezetvám az eladó akkor is tartozik a vevőnek megfizetnie, ha az árut a kőzetrákokban vagy a hajó és vasúti állomások átjártja tekintet nélkül arra, vajjon az átadott áru Budapesten maradj vagy tovább szállítatik.

A sziszeki kőzetraktár-részvénytársaság. E napokban a budapesti lézámító és értékelőbank helyiségében megtartották a sziszeki kőzetraktár-részvénytársaság alakuló-gyűlése. A sziszeki kőzetraktár élelhetévével a kereskedelem egy tényleges szükségletének lesz elég vége. A részvénytalap 250,000 forint tesz ki 125,000 ft befizetéssel és 500,000 frtra emelhető. A társaság a sziszek-csaprighi kaszárnyát megvásárolta és egy modern kőzetraktárrá alakította át és egy vágyánnyal a vasutalt összekötöttele hozta; a társaság legközelebbiről további raktár-helyiségek felállításához fog. A vállalatnak a rexpeditiós egy a magyar államvasutakkal között szerződés által biztosítva van és a kőzetraktár egynehány nap alatt, mielőtt az összekötő vágya közijgazgatási bejárása megtörténik, átadának a forgalomban.

Vámmentes lisztvitel a határforgalomban. A Németországba irányuló vámmentes liszt határforgalmat a német kormány a szomszéd államok iránti tanusított különböző különözök lakításához fog. A vállalatnak a rexpeditiós egy a magyar államvasutakkal között szerződés által biztosítva van és a kőzetraktár egynehány nap alatt, mielőtt az összekötő vágya közijgazgatási bejárása megtörténik, átadának a forgalomban.

A gabonavámok Németországban a Hamburger Nachrichten értesítése szerint megszüntetnők fognak, de a kormány a méréséket csak Ausztria-Magyarország irányában fogja engedélyezni; Oroszország és Amerika a mérésékléshől ki vannak zárva.

	buza	liszt
A nagy. lézámító- és pénzváltó-bank budapesti kőzetraktárának forgalmi kimutatása:	mm.	ft
raktári készlet 1890. szept. 30-án este	240,548	2,614,500
beraktározások 1890. okt. 1-15-ig	129,959	1,194,250
	<i>összesen</i>	<i>370,507 3,808,750</i>
kiraktározás 1890. okt. 1-15-ig	80,862	631,950
raktári készlet 1890. szept. 30-án este	289,645	3,116,800
	<i>Részletek:</i>	
ruza	85,672	repce 41,063
buza	7,740	liszt 22,064
árpa	63,843	kisfőfőfélék 19,623
zab	7,740	szilva és szilvaiz 15,937
köles	3	czukor 14,414
hüvelyesek	12,084	

Amerika rakodásai Európába az aug. 1-étől okt. 4-ig tartó héten tettek:

	buza	liszt
<i>Angliába</i>	2,546,200 zsák	1,279,500 zsák
<i>a kontinensre</i>	623,650 »	217,500 »
	3,169,850 zsák	1,497,000 zsák

Az előbbi év ellenében, 3,910,650 » 1,646,000 »

Az atlanti kikötők lisztrakodásai tettek:

	Liverpoolba	Londonba	Glasgowba
Időtartam: július 27-től	Liverpool	Sack	Sack
In der Zeit v. 27. Juli bis f. é. 26.7. d. J.	1,978,000	2,991,000	2,389,000
mindössze.—Tel. 1890:	280,000	506,000	397,000
A kontinensre:			
Időtartam:	1889—90	1888—89	1887—88
1889 júl. 27-től	zsák	zsák	zsák
1890 július 26. terjedő időben	1,128,000	339,500	611,500
Összesen 1890-ben	143,500	103,000	102,500

dringend waren — höhere Preise bewilligt werden mussten, als in 14 Tage vorher von den ungarischen Mühlen angeboten waren. Ein so gutes inländisches Geschäft haben die ungarischen Mühlen seit lange nicht erzielt, wie eben in den ersten drei Wochen des vergangenen Monats.

Die Pfistermuth im Budapester Getreideverkehre betreffend, hat der hiesige Börsenrat entschieden, dass bei allen in Budapest zu vollziehenden Abfertigungen der Verkäufer die Pfistermuth an den Käufer nach dem Zusammenstellen gehalten ist, wenn die Waaren in den Lagerhäusern oder an den Schiffs- und Eisenbahnstationen übergeben werden, ohne Rücksicht darauf, ob die Waare in Budapest verbleibt oder weiter befördert wird.

Siszecker Lagerhäuser-Aktiengesellschaft. In den Lokaltitlen der Dakonto- und Effektenbank fand jüngst die konstituierende Sitzung der Siszecker Lagerhäuser-Aktiengesellschaft statt. Durch das Insibetreten der Siszecker Lagerhäuser wird einem thätlichen Betriebe das Handels entzogen. Das Aktienkapital beträgt fl. 250,000 mit fl. 125,000 Einzahlung und kann auf fl. 500,000 erhöht werden. Die Gesellschaft hat die Siszeck-Csaprigher Kaserne käuflich erworben und dieselbe zu einem modern eingerichteten Lagerhause umgestaltet und durch ein Geleise mit der Bahn verbunden; die Gesellschaft wird demächst zur Herstellung weiterer Lageräume schreiten. Dem Unternehmen ist mittelst eines Vertrages mit den ungarischen Staatsbahnen das Rexpeditiionsrecht gesichert und die Lagerhäuser werden schon in den nächsten Tagen, sobald nämlich die administrative Begehung des Verbindungsgleises bewerkstelligt ist, dem Verkehre übergeben.

Die zollfreie Mehlausfuhr im Grenzverkehre nach Deutschland wird zwar durch alle möglichen, von der deutschen Regierung mit freundschaftlicher Liebenswürdigkeit ersonnenen Chicanen behindert; sie entspricht aber einem so blühenden Betriebe der deutschen Grenzwehner, dass sie immer noch von ansehnlicher Ausdehnung ist. So meldet das „L. T.“, dass von den fünf Mehlhandlungen in Wosky-Brezkau eine allein an einem Tage 69 q Mehl nach Preussen verkauft hat. Da nun nicht mehr als 3 q. Mehl pr. Person über die Grenze gebracht werden dürfen, so sind also gegen 2300 Personen über die Grenze allein nach dieser Handlung gegangen, um sich mit Mehl zu versorgen. Vier andere Mehlhandlungen in Wosky-Brezgau haben etwa denselben Umsatz.

Die Getreidezölle in Deutschland betreffend, bestirgt der offizielle Hamburgische Correspondent, dass die Regierung dieselben ermässigen wolle, aber lediglich für Oesterreich; Russland und Nordamerika seien von der Ermässigung ausgeschlossen.

Verkehrs-Ausweis des Budapester Lagerhauses der Ungar. Escompte- und Wechselbank:

Lagerstand am 30. Sept. 1890 Abends	240,548	2,614,500
Einlagerung vom 1. bis 15. Okt. 1890	129,959	1,194,250
	<i>zusammen</i>	<i>370,507 3,808,750</i>
Auslagerung vom 16. bis 30. Sept. 1890	80,862	631,950
Lagerstand am 30. Sept. 1890 Abends	289,645	3,116,800
	<i>Specification:</i>	
Weizen	85,672	Reps 41,063
Hoggen	7,740	Mehl 22,064
Gerste	63,843	Hirs 19,623
Hafer	7,740	Zwischeln und Lequar 13,937
Hirse	3	Zucker 14,414
Hülsenfrüchte	12,084	

Die Verschiffungen Amerikas nach Europa betragen in der Campagne von 1. Aug. bis 4. Oktober:

	Weizen
nach England	2,546,200 S.
nach dem Kontinente	623,650 »
	3,169,850 S.
gegen im Vorjahre Totale	3,910,650 »

Die Mehl-Verschiffungen aus den atlantischen

Häfen umfassten nach:

	ganzes 1888/89	ösz. 1888/89	ösz. 1887/88
andere engl. Häfen	Totale 1889/90	Totale 1888/89	Totale 1887/88
Sack	Sack	Sack	Sack
1,587,500	8,945,500	6,337,500	10,558,000
379,500	1,412,500	1,704,000	2,148,000
	<i>Nach dem Kontinente:</i>		
In der Zeit von:	1889—90	1888—89	1887—88
27. Juli 1889 bis	Sack	Sack	Sack
26. Juli 1890	1,128,000	339,500	611,500
Zusammen 1890	143,500	103,000	102,500

STATISTIKA.

A világ ellenőrizhető buzakészletei amerikai és angol statisztikusok kimutatásai szerint következők voltak:

1890			Egyesült-Államok és Kanada	
			(a nagy Szikla-Pacifik part. hegységét keletre)	Vereingteit Staaten u. Canada
			(ösl. d. grossen Felsen-gebirge	Pacific Küste
Január	1. Jänner	hl.	18 977 000	2 646 000
Február	1. Feber	»	17 395 000	2 138 500
Márczius	1. März	»	15 505 000	2 030 000
Április	1. April	»	14 000 000	1 505 000
Május	1. Mai	»	11 655 000	1 330 000
Junius	1. Juni	»	10 710 000	1 120 000
Julius	1. Juli	»	9 130 000	840 000
Augusztus	1. August	»	8 425 000	1 015 000
Szeptember	1. September	»	7 945 000	1 750 000

Nagybritannia lisztbevitale az évi szeptemberben 1 284,805 cwt. volt az 1889. és 1888. évi 1 375,831 cwt. illetőleg 1 542,436 cwt. ellenében. A szeptember havi bevétel a gabona eredetire nézve következő arányban oszlott meg az egyes országok szerint összehasonlítva az előző év megfelelő időszaknak bevételével:

	1888. szept.	1889. szept.	1890. szept.
	cwt.	cwt.	cwt.
Ausztria-Magyarország	121 145	96 767	125 429
Németország	106 177	78 268	81 706
Franciaország	6 314	5 689	9 717
Egyesült-Államok	1 086 331	903 287	887 587
Brit-Kazak-Amerika	101 227	239 805	134 361
Más országok	60 942	21 955	46 005
Összesen	1 542 436	1 375 831	1 284 805

Az 1890. évi szeptember havi lisztbevétel 749 720 L-re rögött, az előző évi 779 515 s az 1888. évi 881 345 L. ellenében. Az egyes országokból a következő volt:

	1890. szept.	1889. szept.	1888. szept.
	L.	L.	L.
Ausztria-Magyarország	85 227	48 039	91 770
Németország	62 795	48 468	47 180
Franciaország	4 251	3 699	5 953
Egyesült Államok	905 156	539 964	305 004
Brit-Kazak-Amerika	96 656	129 952	74 107
Más országok	27 260	12 393	25 706
Összesen	881 345	779 515	749 720

Franciaország búza és liszt be- és kivitelre a hivatalos kimutatások szerint az évi augusztus 1-től szeptember 15-ig következő volt (a lisztet búzára átszámítva):

	búza	liszt
Összes bevétel	1 686 338 mm.	88 296 mm.
Összes kivétel	428 »	11 420 »
	1 685 856 mm.	36 876 mm.
nagy hektoliterekben (1 hl. = 75 kg) kifejezve: 1890—91 2 251,141, 1889—90 1 193,016, 1888—89 2 614,923, 1887—88 1 511,411, 1886—87 1 406,421, 1885—86 703,465, 1884—85 1 998,020, 1883—84 2 143,185, 1882—83 2 318,700, 1881—82 2 157,309, 1880—81 2 167,057.		

TRODALOM.

Saját maga művecek jelenik meg most Párisban; Siehd-Tröheire új »Manuel du Meunier» cím alatt 12 füzetre szabott könyvet ad ki, mely a malomiparban használt összes gépeket és őrítési módokat rövid és népies nyelvezetben tárgyalja; sokkal rövidebbre szabván az elméleti részt, mint Kiek és Pappenheim; az eddig megjelent 7 füzetekben tárgyalja a tisztító-gépeket, a kő és hengerezőket rendszerezte, a segéd-gépeket s a turbinákat. A könyv külső kiállítása csinos és igénytelen s e mellett olcsó; az egyetlen kivetendő rajta, hogy az

STATISTIK.

Die sichtbaren Weizenbestände der Welt umfasst nach den Zusammenstellungen amerikanischer und englischer Statistiker in den:

Angolozár	Összesen	Különbözet
európ. kont. és tengeren	1890	1889
Európa fele, England európ. kont. u. schwim-mend auf Europa	Zusammen	1890 és 1889 közt Differenz zwischen 1890 u. 1889
18 655 000	40 278 000	45 745 000 — 5 467 000
17 395 000	36 928 500	4 896 500
16 240 000	33 775 000	38 395 000 — 4 620 000
16 254 000	31 759 000	34 790 000 — 3 031 000
15 990 000	29 845 000	30 380 000 — 1 435 000
17 780 000	29 610 000	28 630 000 + 980 000
14 035 000	24 185 000	23 205 000 + 980 000
14 700 000	24 143 000	24 185 000 — 42 000
14 400 000	24 185 000	25 830 000 — 1 645 000

Der Mehlinport Grossbritanniens umfasste im September d. J. 1 284,805 Cwt., gegen 1 375,831, resp. 1 542,436 Cwt. im gleichen Monate der Jahre 1889 und 1888. Nach den Ursprungsländern vertheilt sich die Einfuhr des abgelaufenen Monats, verglichen mit jener in der correspondirenden Zeit der beiden Vorjahre wie folgt:

	Sept. 1888	Sept. 1889	Sept. 1890
	Cwt.	Cwt.	Cwt.
Oesterreich-Ungarn	121 145	66 767	125 429
Deutschland	106 177	78 268	81 706
Frankreich	6 314	5 689	9 717
Ver. Staaten	1 086 331	903 287	887 587
Britisch Nord-Amerika	161 227	239 805	134 361
Sonstige Länder	60 942	21 955	46 005
Insgesammt	1 542 436	1 375 831	1 284 805

Der Werth des eingeführten Mehlsquantums belief sich im September 1890 auf 749 720 L., gegen 779 515, resp. 881 345 L. im gleichen Monate der letzten zwei Jahre und zwar entfiel auf:

	Sept. 1890	Sept. 1889	Sept. 1888
	L.	L.	L.
Oesterreich-Ungarn	85 227	48 039	91 770
Deutschland	62 795	48 468	47 180
Frankreich	4 251	3 699	5 953
Vereingte Staaten	605 156	539 964	305 004
Britisch Nord-Amerika	96 656	129 952	47 107
Sonstige Länder	27 260	12 393	25 706
Insgesammt	881 345	779 515	749 720

Ueber den Weizen- und Mehl-Import und Export Frankreichs weisen die amtlichen Publicationen für die Zeit vom 1. bis 15. September folgende Ziffern auf:

	Weizen	Mehl
Vom 1. August 1889 bis 15. September d. J. betrug in Weizen und Mehl (letzteres umgerechnet) der		
Gesammt-Import	1 686 338 q	48 296 q
Gesammt-Export	428 »	11 420 »
Netto-Import	1 685 856 q	36 876 q
in hl á 75 kg ausgedrückt: 1890—91 2 251,141, 1889—90 1 193,016, 1888—89 2 614,973, 1887—88 1 511,411, 1886—87 1 406,421, 1885—86 703,465, 1884—85 1 998,020, 1883—84 2 143,185, 1882—83 2 318,700, 1881—82 2 157,309, 1880—81 2 167,057.		

LITERATUR.

Ein eigenartiges Werkchen erscheint soeben in Paris: Herr Siehd-Tröheire gibt unter dem Titel »Manuel du Meunier» ein auf 12 Lieferungen berechnetes Werkchen heraus, welches alle in der Mülerei gebräuchlichen Maschinen und Mahlmethoden kurz und in volkstümlicher Weise behandelt, d. h. mit viel weniger Theorie als Kiek und Pappenheim. Die bisher erschienenen 7 Heften behandeln: die Koppere und Putzerei, die Behandlung des Steins und der Walzen, die Hilfs-maschinen und die Turbinen mit zahlreichen Illustrationen aller besprochenen Maschinen, kurz und sachlich gehalten. Die Ausstattung ist nett und ansprechend und billig; nur ist zu beklagen, dass das Buch sich mit den Mahlmethoden nur kurz befasst und

örlési módokkal igen röviden foglalkozik, továbbá, hogy igen hosszú időközökben jelenik meg, vegre, hogy a szerző a legújabb jelenségeket nem veszi figyelembe, tehát csak a régibb műveket, legnagyobbrészt francia szerzőkét, beszéli meg. — Ilyen mit a magyar irodalomban is lézgapötöl volna.

in zu grossen Intervallen erscheint und dass der Autor die neuesten Erscheinungen nicht berücksichtigt und nur die älteren Arbeiten, zumeist französischer Constructeurs, bespricht. — Ein solches Werk wäre auch in der ungarischen Fachliteratur nothwendig.

GANZ & COMP.

Vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

Budapesten és Leobersdorban Bécs mellett

ajánlja

hengerszékeket, hámzó- és egyéb malomgépéket;

turbinákat;

villamos világítást és erőátvitelt;

vasuti-kocsikat és vasuti-felszereléseket;

mindennemű kemény öntvénygyártmányait; gép- és öntött-munkáit.

Eisengiesserei u. Maschinen-Fabrik Act.-Ges.

Budapest u. Leobersdorf bei Wien

empfehlen ihre

Walzenstühle, Schäl- und sonstigen Müllerei-Maschinen;

Turbinen;

Elektrische Beleuchtung und Kraftübertragung;

Eisenbahn-Waggonen und Eisenbahn-Ausrüstungen;

Hartgussfabrikate aller Art;

Maschinen- und Guss-Arbeiten.

Michael Barthel & Co.

(Gepr. 1781.) Barthel's Original (Gepr. 1781.)

CARBOLINEUM

Bestbewährter, billigster Anstrich für Holz, schützt dauernd Magazine, Schuppen, Zäune, Thore, Brückengeländer, Mühlen und Wehranlagen, Wasserrinne, Wägen, Schindeldächer, Fussböden etc. gegen Fäulnis, Schwamm, Verrottung und Insecten, verleiht selten hübsche braune Farbe und 2-4fache Dauer. Qualität garantiert unübertroffen 1 Kilo genügt auf 5-6 Quadratmeter. — Prospect frei. — 5 Ko. Probeportelli fl. 1.50, 100 Kg. fl. 16.— ab Wien.

Michael Barthel & Co.

WIEN, X, Kopergasse 20.

Michael Barthel & Co.

Drahtgewebe

in allen für den Mühlenbedarf erforderlichen Sorten. Qualitäten und Maschinen erzeugt und offerirt in nur anerkannt vorzüglicher Ausführung die

Erste ungar. Drahtgewebe-, Geflechte- und Sichtzaun-Fabrik

PAUL KOLLERICH & SOHN

kais. u. kön. Hoflieferanten

Budapest, IV., Franz-Josef-Quai 21.

Ältestes Haupt-Depôt der echten schweizer Mählm- und Griessege von Dupuy & Comp.

Dampfkessel-Speiswasser-Reiniger

Patent Schuster.

Einfachster und sicherster Apparat zur Verhütung der Kesselstein- und Schlammablagerung der Dampfboiler, Reinigung des Kessels, Ersparnis an Brennmaterial, Wegfall der Kosten für das Anschließen, schnelle Betriebsfertigkeit. Im Auslande über 2000 Apparate in Verwendung, in Oesterreich-Ungarn seit 2 Jahren ca. 200 Stück aufgestellt. Unzerbrechbarer Patent-Wasserversandkessel.

Ersatz für Wasserstands-gläser bei Dampfboilern, Schutz vor Explosionen, Schutz vor Brandstößen, Wegfall jeder Schutzvorrichtung, bedeutende Ersparnis und Betriebs-leichtf. Ohne Anlegung der bestehenden Einrichtungen anbringbar. Tausende Apparate stehen in zuverlässigster Verwendung. Wassermesser verstellbares System *Roscoe's* Anzeigebild. Apparat, garantierte Dauerhaftigkeit, zuverlässige Controlen bei Dampf-anlagen. — Instrumente und Apparate für Textil-Industrie.

Neueste Construction, selbst-entzündlich, selbstthätig, 1000-ige Tour bei Dampfmaschinen, Getriebe für Oesterreich-Ungarn. Zahlreiche Referenzen erster Firmen. — General-Vertreter für Oesterreich-Ungarn.

JULIUS DRACH

Ingenieur, Wien II, Czerningasse 3 und 5. Prospekte gratis. Pochschilige Vertreter für die Provinzen gesucht.

REDLICH, OHRENSTEIN & SPITZER

Budapest, Academicgasse 9.

Beocsin, Post Peterwardein.

Fabrik für Mühlsteine aus serbischem Süssquarz, empfehlen ihre Mühlsteine, die auf der Land- und Forstwirtschaftlichen Ausstellung in Wien 1890 mit der höchsten Auszeichnung, dem Ehrendiplome prämiirt wurden, sowohl für Fein- als auch für Hartmüllerei. Gefällige Anfragen ent weder direct, oder bei der General-Vertretung für Ungarn, der Firma Geittner & Rausch in Budapest.

Säcke!

Alle Gattungen **Jutesäcke** für Mehl, Kleie, Getreide etc. liefert zu billigsten Fabrikspreisen die
Erste Oesterreichische Jute-Spinnerei & Weberei WIEN, I. Maria Theresienstrasse Nr. 22.
 Fabriken in: **Neupest** bei Budapest tägliche Erzeugung 32,000 □ Sack- und Packstoffe
 Florisdorf bei Wien * * * * * 20,000 * * * * *
 Simmering * * * * * 22,000 * * * * *

in Summa täglich **80,000** □ Sack- und Packstoffe.
 Alle Correspondenzen an das Centralbureau in Wien. Telegramm-Adresse: **ERSTE Jutespinnerei Wien.**

Kereskedelmi és ipari hitel- és üzleti viszonyokról felvilágosítást nyújt. Ár-élelmezéshez és ár-rendeléshez címeket, ügyes ügykököket kövözt

W. Schimmelpfeng, tudakozó-intézet
 Bécs, I. Schottenring 7, Budapest, Váci-körút 38.
 (irodák Berlinben, Münchenben, Frankfurt, Köln, Hamburg, Páris, Londonban stb.)

Auskuuf über kaufmännische und industrielle Credit- und Geschäfts-Verhältnisse. Adressen für Waaren-Absatz und Waaren-Bezug. tüchtige Agenten, vermittelt

W. Schimmelpfeng, Auskunftei
 Wien, I. Schottenring 7, Budapest, Waltzerboulevard 38.
 (Bureaux in Berlin, München, Frankfurt, Köln, Hamburg, Paris, London etc.)

Metallgewebe

aus feinstem plattirten engl. Stahldraht.

Dieselben verstopfen sich, nur leicht gespannt, **nahezu gar nicht**, ergeben daher gegenüber den gewöhnlichen Geweben eine

bessere d. h. constant gute Sichtung.

Zu beziehen durch

ADOLF FISCHER,

Civil-Ingenieur und Constructeur für Mühlenbau
 Budapest V., Waltzerboulevard 74.

BERGER TESTVÉREK

Jute-árúk és Zsákok gyári raktára

Budapesten V. Árpád-utca 12. sz.

Sürgöny-czím: Sigber Budapesten.

Ajánlák nagybani raktárakat mindenemü lizt-, karpá- és gabonaszakokban, kezelesi zsákok l-só minőségű vitorlavászón és cslivatból természetes és vízmentes takaroponyák

jute- és lenzsinegekben stb.

Legpontosabb, legszolidabb és legolcsobb kiszolgálás.

GUTJAHR & MÜLLER

gépgyár és vasúttelep — Maschinenfabrik u. Eisengießerei

BUDAPEST, V. KER. VÁCZI-UT.

I. Malomépítészet.

Malomberendezések minden nagyságban, sima feher, mü- vagy magasörtese. — Malomtrier-hengerek. — »Baby-gabona-osztályozó-gépek. — Tárarak háromszelű. — Tárarak egyestrie trier-hengerek rög- és osztályozó-szittakkal — Gabonaszittáló-gép szabadalmazott. — »Eureka-gabona-liztítő-gépek. — Malomjáratok finom- és sima-örtese. — Malomjáratok koprtatásra és hengerezésre. — Örlőmalmok falátványon, szittalásra, s egész 6 járattig 36°, 42°, 48° kövekhez. — Hengerszekek. — Szittáló-gépek. — Lizst, dara stb. osztályozó-hengerek szittalkétfélek és egyesek. — Lizst, dara és gabona-felvonók, kettősek és egyesek. — Zsákfelvonók. — Daraszittáló-gépek. Haggenmacher Károly és Henrick szabadalma. — Szállítócsigák lizst, dara gabona stb. szállításiára lra vagy vasúti pályán. Vaszszek malomka hajtáshoz és malomgepek stb.

II. Gépezékek és motorok.

Gönggék. Gázmotok, vizikerekek. — Arjegyzékek bérmentve

Tervezések, valamint szabott felvetelek, malomok, kővetés és helyszínen munkáink által vérték fel

I. Mühlen-Abtheilung.

Müllanlagen Neu- und Zubauteu jeden Einlauges für Bach, Weiss, Kunst, od Hochmüllerei. Mühlentriercylinder. »Baby« Fruchtsortiermaschine. — Tarrak dreieckig. — Tarrak comb, mit Trier-Schollen und Sortiersüherer. — Körnerputzmaschine »Patent«. — »Eureka« Körnerputzmaschine. — Mahl-gänge 50 Flach-u. Feinmahlen. — Spitz und Koppgänge. — Malhmöhlen. Holzstühlung für Riemetrieb von 1-6 Gänge 36°, 42°, 48° Steine. — Walzenstühlungen. — Centrifugalsichtmaschine »Patent«. — Griesputzmaschine u. Dunsputzmaschinen »Patent«. Heuerich u. Karl Haggenmacher. — Mehl-, Gries-Dunst-Sortiercylinder, einfache u. doppelte. — Vor-, Spitz-, u. Schrotcylinder. — Mehl-, Gries- u. Fruchtaufzüge, einfache und doppelte. — Sackaufzüge. — Transportschnecken für Mehl, Gries u. Frucht etc. in Holz u. Eisengehäuse. Eisenheile für Mühlsteinbetrieb etc. etc.

II. Dampfmaschinen u. Motorbau, Dampfmaschinen, Gasmotoren, Wasser-Räder. Preisliste gratis. Pläne, wie auch techn. Aufnahmen an Ort u. Stelle nehmen wir auf Verlangen durch unsere Fachgenieur

Krete Ceter.

W. K. landesh.

Seiden-Mühlengaze-Fabrik

VON

ANT. WIESENBURG & SÖHNE

Wien, VII. Bez., Zieglergasse Nr. 19.

Für Cylinder u. Schlagbeutel.

Qualität wie das beste Schweizer Fabrikat.

Preise billiger.

Preisblätter und Musterkarten franco.

Special-Fabriken für

PUMPEN WAAGEN

aller Arten.

für jeden Zweck.

Röhren in allen Dimensionen.

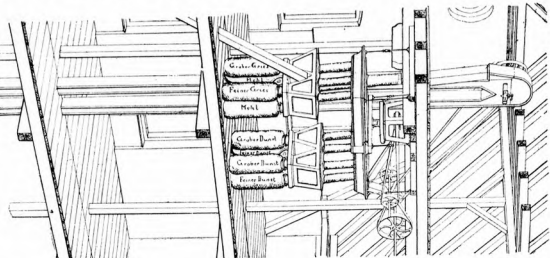
Commandit-Gesellschaft für Pumpen u. Maschinen-Fabrikation

W. GARVENS, WIEN, I.
 Wallfischgasse Nr. 14

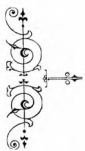
Patentirt im allein Statem.

Ersatz für die vierfache Zahl gewöhnlicher Cylinder und Centrifugalsichter.

PLANSICHTER
PATENT CARL HAGENWACHER.
Über 800 Stück im Betriebe

AD. FISCHER

Civil-Ingenieur
und
CONSTRUCTEUR

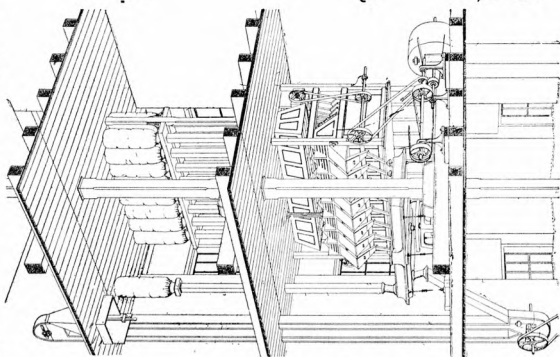
MÜHLENBAU.

BUDAPEST,

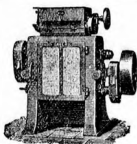
Waltnerboulevard 74.

Neueste
CRIESPUTZEREI
PATENT CARL HAGENWACHER.
40 Systeme.

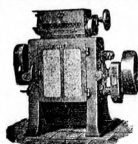

Sortirt und putzt 10—16 Kilo Rohgries per Minute und liefert mahlfertig reinste Gries in beliebiger Anzahl und Qualitäten, ferner gut sortirte, leichteste und griesfreie Abfälle.

G. DAVERIO

ZÜRICH (SCHWEIZ).

MALOMÉPÍTÉSI TELEP

kettős-, hármás- és négyes hengerszékek
gabonatisztításra szolgáló gépek
szítógépek, dara- és drczetisztító gépek
stb. stb.

Diszokmány a nemzetközi malomparkiállításokon:
Párisban 1885, Augsburgban 1886, Milanóban 1887.

Legnagyobb kitüntetések a nemzetközi kiállításokon:
Párisban 1878, Sidneyben 1879, Melbourne 1881,
Zürichben 1883, Odessában 1884, Párisban 1886,
Barcelonaiban 1888, Párisban 1889.

BIZONYÍTVÁNY:
Budapest, 1889. december 18.

Daverio G. urnak, Zürich.

..... Folyó hó 13-án kell h. sorai folytán örömmöme
szólók kijelenthetni, hogy az Ön által szállított hengerszék
munkájával minden tekintetben a legököltesebhen meg va-
gyok elégedve.

Haggenmacher Henrik.

MÜHLENBAU-ANSTALT

Zwei-, Drei- und Vierwalzenstühlen
Maschinen für Getreideputzereien
Sichtmaschinen, Gries- u. Dunstputzmaschinen
etc. etc.

Ehrendiplom auf den internat. Müllerei-Ausstellungen in:
Paris 1885, Augsburg 1886, Mailand 1887.

Höchste Auszeichnungen auf den internat. Ausstellungen in:
Paris 1878, Sidney 1879, Melbourne 1881, Zürich
1883, Odessa 1884, Paris 1886, Barcelona 1888,
Paris 1889.

ATTEST:
Budapest, 18. Dezember 1889.

Herrn G. Daverio, Zürich.

.....Zufolge Ihrer werthen Zuschrift vom 13. crl. macht
es mir Vergnügen Ihnen mittheilen zu können, dass ich mit
den Leistungen Ihres *Walzenstuhles* in jeder Beziehung auf
das Beste zufrieden bin.

Gez. Hehr. Haggenmacher.

PATENTE

erwirken in allen
Staaten

LUDWIG v. BENEDEK & Co.

Patent-Bureau BUDAPEST, Muzeum-körnt Nr. 10.

Mittelst Circular-Erlasses Z. 23324/86 des h. k. ung. Handels-
ministeriums dem Vertrauen der Erfinder empfohlen.

Jährlich über 500 Patent-Erwirkungen.

INSERATE

für den

„Magyar Molnár — Ungarischer Müller“

welcher aufgenommen in der Administration

Budapest V. ker., Erzsébet-tér 19. szám,

wo auch die näheren Bedingungen bekannt gegeben werden.

GEBR. STALLMANN, Seidengaze-Fabrik

Goldene Medaillen:

Bremen 1874. und

Nürnberg 1876.

in Duisburg a. Rhein und Filale in der Schweiz.

Höchste Auszeichnung für

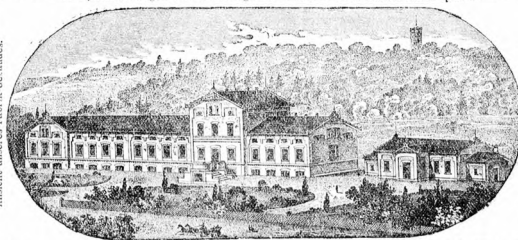
Seidene Müller-Gaze (Beuteltuch)

Seidengaze:

zu Cylinderbeizigen und Centrifugal-Sichtmaschinen in unübertreffliche Qualität.

Augsburg 1886.

Fertige
Ueberzüge
in tadelloser Ausführung mit Metallbögen zum
Aufschmieren
Ansicht unseres Fabrik-Geländes.

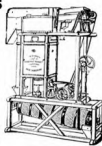
Extra starke
Griessgaze
Ersatz der Metallgaze
Ansicht unseres Fabrik-Geländes.

Ueber die grosse Haltbarkeit liegen Anerkennungen der bedeutendsten Mühlenbau-Anstalten sowie Mühlen-Etablissements vor.

J. WÖRNER & Co. BUDAPEST.

Malomépítészeti, gépgyár és
vasöntöde.

Teljes malomberendezések
Malomgépek, csak bevált rendszerek szerint
Turbinák és vízi kerekék
Mechanikai raktár-berendezések
Hengercsúszók
Árpalasztó-berendezések
Buzakoptató gépek, Wörner szabadalma
Daratsztító gépek, Wörner szab., Haggemacher szab.
A S e c k H. szab., Reform; dereze- és daratsztító
gyártása és eladása
Zsákfevönök biztonsági készülékek, Wörner szab.
Kötéltranszmissziók
Nyers építési és gépöntvény stb. stb.

»PROGRESS«
legújabb buzakoptató
gép, Wörner szab.

Mühlenbau-Anstalt, Maschinenfabrik
und Eisengießerei.

Complete Mühlen-Anlagen
Müllerel-Maschinen, nur bewährter Systeme
Turbinen und Wasserräder
Mechanische Magazins-Anlagen
Walzenstühle
Gerste-Putzerei-Anlagen
Fruchtputzmaschinen, Patent Wörner
Griesputzmaschinen, Patent Wörner und Haggemacher
Fabrication und Verkauf H. Seck's »Reform« Dunst-
und Griesputzmaschinen
Sackaufzüge mit Sicherheits-Fangvorrichtung Pat. Wörner
Seiltransmissionen
Hoher Bau- und Maschinenpuss etc. etc.

ISRAEL TESTVÉREK

malomépítészeti, malomkő- és gépgyárak
Wien, Währing, Herrengasse 9—13.

■ Kétféltéve a legmagas díjakkal több mint 40 kiállításon ■
Kivitel a continens minden államába, Amerikába és
Afrikába.

Átveszik és elvállalják malomkő, köles-, rozs- és árpagárak
építését és átállítását vízkerekre, turbinákra vagy gőz-
üzemre a legújabb rendszerek és a legmesszebb menő jót-
állás mellett.

Egyedül szállítói a főnyesen bevált kristály-ková-malom-
köveknek önműködő szellőztetéssel, Heller szabadalma.

Nagy, 200 oldalas, gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen
és bérmentve küldetik. ☛

GEBRÜDER ISRAEL

Mühlenbau-Anstalt, Mühlstein- u. Maschinenfabrik
Wien, Währing, Herrengasse 9—13.

Ausgezeichnet an den höchsten Medaillen auf mehr als 40 beschriebenen Ausstellungen
Export nach allen Staaten des Continents, Amerika
und Afrika.

Übernehmen die vollständige Ausführung von Neubauten
und Reconstructiönen von Mühlen, Hirse-, Reis- und Graupen-
fabriken mit Wasserrad-, Turbinen- oder Dampftrieb nach den
neuesten Systemen und den weitgehendsten Garantien.

Ausschliessliche Lieferanten der glänzend bewährten Krystall-Quarz-
Mühlsteine mit Selbstventilation, Patent Heller.

☛ Grosser, über 200 Seiten starker, reich illustrirter Cata-
log wird franco und gratis gesandt. ☛

Alleinige Vertretung für Oesterreich-Ungarn.

Der Staubsammler

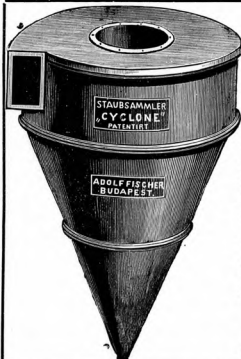
„CYCLONE“

patentirt in allen Staaten.

- „CYCLONE“ übertrifft alle Systeme bisher bestehender Staubcollectoren.
- „CYCLONE“ arbeitet ohne Filtertuch.
- „CYCLONE“ unterliegt keiner Abnutzung und bedarf keiner Reparatur.
- „CYCLONE“ kann in Einfachheit und Wirksamkeit nicht übertroffen werden.
- „CYCLONE“ bedarf keiner besonderen Betriebskraft.
- „CYCLONE“ erleichtert und verbessert die Arbeit aller damit verbundenen Maschinen.
- „CYCLONE“ bedarf keiner Reinigung.
- „CYCLONE“ vermindert die Feuegefahrlichkeit der Mühlen.
- „CYCLONE“ kann auf den Boden stehend, oder an der Decke hängend angebracht werden.
- „CYCLONE“ arbeitet mit dem besten Erfolge in mehr als 4000 Exemplaren in den Vereinigten Staaten und in Grossbritannien.
- „CYCLONE“ ist in jeder gut eingerichteten Mühle unentbehrlich.
- „CYCLONE“ erfordert keine Bedienung und versagt nie den Dienst.
- „CYCLONE“ bedarf zur Aufstellung keines Sachverständigen.
- „CYCLONE“ vermindert die Verluste durch Verstaubung.

☛ Anfragen erbeten. ☛ Preisliste gratis. ☛

Adolf Fischer Civil Ingenieur und Constructeur für Mühlenbau
Budapest, Waitznerboulevard 74.

Az első magyar

juta-fonó és szövőgyár részv. társ. Lajta-Ujfalván

Raktára BUDAPESTEN V., Béla-utca 2.

ajánlja mindennemű gyártmányait

zsákokból és csomagoló szövethől.

Szerkesztő: Bosányi Endre.

Die Act.-Ges. der ersten ungarischen

Jutespinnerei und Weberei in Lajta-Ujfalva

Niederlage BUDAPEST V., Béla-utca 2.

empfiehlt ihre Erzeugnisse aller Gattungen

Säcke und Emballagen.

Bronza Ötő könyvnyomdája, Budapest.